

บทที่3

ภาควิเคราะห์

การวิเคราะห์ปัญหาการแปลพร้อมทั้งแนวทางการแก้ปัญหา

ในการแปลเรื่อง หุบเขาซ่อนหัวใจ ผู้แปลได้ดำเนินการแปลตามกระบวนการหลักๆ ของ
สัญญาวิ สายบัว (2542) คือ

1. การวิเคราะห์ต้นฉบับ
2. การตีความและจับสาระและรับทอดความหมายจากต้นฉบับ
3. การถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปลตามประเภทการแปลที่ตัดสินใจเลือก

ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา ผู้แปลจึงได้ทำกระบวนการขั้นตอนที่ 4 คือการ
ทดสอบบทแปลในปริมาณจำกัด คือได้อ่านทบทวนด้วยตนเองและร่วมตรวจสอบโดยอาจารย์ที่
ปรึกษาและได้ให้ผู้อ่านสองรายอ่าน ดังนั้น บทแปลจึงอาจมีข้อจำกัดอยู่บ้าง ซึ่งอาจแก้ไขปรับปรุง
ให้ดีขึ้นได้หากมีการทดสอบบทแปลในปริมาณที่มากพอ

จากการวิเคราะห์ต้นฉบับนั้น ผู้แปลพบว่าตัวบทมีความโดดเด่นในเรื่องวัฒนธรรม
ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมากกับวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง เนื่องจากเรื่องราวในเรื่องสั้นเรื่อง
นี้เกิดขึ้นในสถานที่ที่ผู้อ่านภาษาแปลส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคย คือ มีการดำเนินเรื่องในรัฐไวโอมิงทาง
ภาคตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกาและยังมีการกล่าวถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นเรื่องราวเฉพาะ
ในท้องถิ่น กล่าวคือ มีลักษณะ localization ค่อนข้างมาก ทั้งเรื่องก็พาโรดิโอซึ่งไม่มีหรือมีแต่ไม่
เป็นที่รู้จักแพร่หลายในสังคมวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง เรื่องเหตุการณ์ความขัดแย้ง
โศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เป็นพื้นหลังของเรื่อง เช่น เรื่องการบุกรุกพื้นที่ในเท็กซัส เรื่อง
เรือดำน้ำเทรเซอร์ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีการใช้ภาษาที่มีลักษณะที่ผู้คนในท้องถิ่นใช้กัน ซึ่ง
ประเด็นวัฒนธรรมนี้ เป็นความยากลำบากและท้าทายที่สุดของงานแปลชิ้นนี้ ดังนั้น ผู้แปลจึง
ต้องทำการวิเคราะห์ต้นฉบับอย่างถี่ถ้วน ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างหนัก เพื่อให้สามารถ
จับความหมายได้ถูกต้องและถ่ายทอดเป็นภาษาแปลได้อย่างครบถ้วนและเป็นธรรมชาติ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมดังที่กล่าว และความแตกต่าง
ทางโครงสร้างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทำให้มีข้อจำกัดในการแปลอยู่บ้างในประเด็นต่างๆ

เช่น การรักษาลีลาของผู้เขียน ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในบทนำภาคการแปล และการแปลคำที่ลงลึกไปถึงระดับคำและระดับเสียงบางคำ เช่น คำที่เป็นภาษาถิ่น จึงมีการปรับบทแปลบ้าง แต่ทั้งนี้ ผู้แปลได้พยายามรักษาความหมายไว้ให้ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในเรื่องสั้นเรื่อง "หุบเขาซ่อนหัวใจ" (Brokeback Mountain) นี้ ผู้แปลพบปัญหาและอุปสรรคในการแปลหลายประการ ทั้งในขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ต้นฉบับ การตีความเพื่อรับทอดความหมาย และในระดับการถ่ายทอดเป็นภาษาแปล และเนื่องจากการแปลมิใช่เพียงการทำความเข้าใจต้นฉบับเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจนั้นออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่งให้ได้ดี จึงเท่ากับเป็นการทำงานอันละเอียดอ่อนพิถีพิถันถึงสองขั้นตอนในเวลาเดียวกัน ความเสี่ยงต่อการผิดพลาดก็ย่อมมีถึงสองต่อเช่นกัน โดย ปัญญา บริสุทธิ์ (2540, อ้างถึงในสุพรรณิ ปันมณี, 2552 น. 63) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ข้อผิดพลาดในการแปลอาจเกิดขึ้นได้ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนในการจับความหมายจากต้นฉบับและขั้นตอนการถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาแปล

ทั้งนี้ ในการทำงานแปลขั้นนี้ ผู้แปลพบปัญหาในสองขั้นตอนที่กล่าวมา โดยในขั้นตอนของการวิเคราะห์และจับความหมายจากต้นฉบับและรับทอดความหมายมาเป็นของผู้แปลนั้น พบว่าปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมของภาษาดั้งฉบับกับภาษาแปลซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมาก

สำหรับขั้นตอนการถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาแปล เป็นขั้นตอนที่อาจพบข้อบกพร่องได้มากที่สุด เนื่องจากแม้ผู้แปลจะอ่านต้นฉบับจนเข้าใจดีเพียงไรก็อาจเกิดปัญหาไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาแปลได้ตรงตามความหมายในต้นฉบับอย่างเหมาะสมเป็นธรรมชาติ ทั้งนี้ “เนื่องจากผู้แปลอาจยึดติดกับลักษณะภาษาในต้นฉบับเกินไป โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ภาษาแต่ละภาษาย่อมมีรูปแบบการผูกประโยคและการเลือกใช้คำของตนในการที่จะสื่อความหมายเดียวกันออกมา และการที่ข้อความต่างภาษามีวากยสัมพันธ์ และคำศัพท์คล้ายกัน อาจไม่สามารถสื่อความหมายเดียวกันได้” (ปัญญา บริสุทธิ์, 2540, อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณี 2552, น. 63) สำหรับในขั้นตอนการถ่ายทอดเป็นภาษาแปลนี้ ผู้แปลพบว่าโครงสร้างภาษาที่แตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้แปลต้องทำการวิเคราะห์และแก้ปัญหา รวมทั้งต้นฉบับมีการใช้คำหลายความหมาย คำที่มีความหมายแฝงและการใช้ข้อความเชิงเปรียบเทียบต่างๆ อีกทั้งการใช้ภาษาต่ำกว่ามาตรฐานของตัวละครหลักตามลักษณะภูมิหลัง ฐานะทางสังคมที่ปรากฏในเรื่องด้วย นอกจากนี้ ผู้เขียนยังบรรยายภาพภูมิประเทศอันกว้างใหญ่อย่างละเอียดราวกับภาพวาดแต่การกล่าวอ้างอิงถึงชื่อสถานที่ต่างๆ โดยมีได้ให้

รายละเอียดว่าสถานที่แห่งนั้นเป็นอะไร เช่นภูเขา แม่น้ำ หรือเมือง ทำให้เกิดปัญหาในการถ่ายทอดให้ถูกต้อง เนื่องจากผู้แปลมีประสบการณ์จำกัดในเรื่องสภาพภูมิประเทศและสถานที่ดังกล่าวเหล่านี้ เป็นต้น ล้วนเป็นปัญหาในขั้นตอนการถ่ายทอดเป็นภาษาแปลที่ผู้แปลต้องทำการวิเคราะห์หาข้อมูลเพิ่มเติม และแก้ปัญหาเพื่อให้ได้งานแปลที่มีคุณภาพและส่งผลสนองตอบต่อผู้อ่านได้เทียบเคียงกับที่ได้จากต้นฉบับ

ในการวิเคราะห์ปัญหาการแปลในการทำงานแปลขึ้นนี้ ผู้แปลขอเสนอประเด็นปัญหาที่พบและแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ

3.1 ปัญหาการแปลระดับความเข้าใจต้นฉบับและแนวทางแก้ไข

3.2 ปัญหาการแปลในระดับการถ่ายทอดเป็นภาษาแปลและแนวทางแก้ไข

3.1 ปัญหาการแปลระดับความเข้าใจต้นฉบับและแนวทางแก้ไข

เตือนจิตต์ จิตต์อารี (2548, น. 8-9) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ 7 อย่างเกี่ยวกับการแปลซึ่งรวมถึงความเข้าใจต้นฉบับของผู้แปลว่า "ผู้แปลควรทำความเข้าใจเป็นอย่างดีเสียก่อนทั้งเนื้อหาและถ้อยคำสำนวนตลอดจนภาษาที่ใช้ในต้นฉบับของเรื่องหรือเอกสารที่ตนเองต้องการแปลเสียก่อน แล้วจึงลงมือแปล มิฉะนั้นการแปลนั้นอาจเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย หรือเกิดความสับสนจนอาจทำให้ผลงานแปลเสียหาย" ส่วนดวงตา สุพล (2541, น. 6) ได้กล่าวว่า "ผู้แปลจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะแปลพอสมควร อย่าแปลเรื่องที่คุณแปลไม่มีความรู้พื้นฐาน" ส่วนสัจฉวี สายบัว (2542, น. 18) กล่าวว่า "การที่ผู้แปลจะสามารถสวมบทบาทของผู้เขียนต้นฉบับได้นั้น หมายถึงผู้แปลจะต้อง 'รู้จัก' ผู้เขียนนั้นให้ดี" จากแนวคิดต่างๆดังกล่าว ผู้แปลจึงได้ศึกษาวิเคราะห์ต้นฉบับเรื่องสั้นเรื่องหุบเขาซ่อนหัวใจอย่างละเอียดเพื่อจับความหมายของตัวบทต้นฉบับให้ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งหมายรวมถึงเนื้อหา ความคิด ความหมายแฝง ซึ่งได้แก่ ความหมายเชิงวัฒนธรรม ความคิด ความรู้สึก เป็นต้น รวมทั้งบรรยากาศของตัวบท น้ำเสียง รสชาติ และจุดมุ่งหมายของผู้เขียน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ต้นฉบับทั้งในด้านไวยากรณ์และโครงสร้างภาษา ความหมายของคำและสำนวน รวมทั้งการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เขียนเพื่อวิเคราะห์ตัวบท รวมทั้งวิเคราะห์ตัวละครและหาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเพื่อวิเคราะห์ ความหมายเชิงวัฒนธรรมในตัวบทต้นฉบับ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถจับสาระและตีความได้ถูกต้องอันจะนำไปสู่การทำงานแปลที่มีคุณภาพ โดยผู้แปลได้ทำการวิเคราะห์ตัวบทในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์ความหมายเชิงวัฒนธรรมในตัวบทต้นฉบับ

3.1.2 วิเคราะห์ผู้เขียน

3.1.3 วิเคราะห์ตัวละครหลัก

3.1.1 วิเคราะห์ความหมายเชิงวัฒนธรรม

จากการศึกษาตัวบทเรื่องสั้นเรื่อง หุบเขาซ่อนหัวใจ ผู้แปลพบว่าปัญหาความหมายเชิงวัฒนธรรมเป็นปัญหาหลักในการทำทำความเข้าใจต้นฉบับและรับถ่ายทอดความหมายมาเป็นผู้แปล นิวมาร์ค (1995, อ้างถึงใน สุพรรณิ ปิ่นมณี 2552, น. 233) ได้กล่าวถึงการแปลกับความหมายเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม คือ “the way of life and its manifestations that are peculiar to a community that uses a particular language as its means of expression” วิถีชีวิตและการแสดงออกของสังคมใดสังคมหนึ่งที่ใช้ภาษาเฉพาะของตัวเองในการเจรจาสื่อสาร ดังนั้น ปัญหาในการแปลย่อมเกิดขึ้นเพราะมีช่องว่างหรือความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปล “Frequently where there is cultural focus, there is a translation problem due to the cultural “gap” or “distance” between the source and target language (นิวมาร์ค, 1995, อ้างถึงใน สุพรรณิ ปิ่นมณี 2552, น. 234)

ทั้งนี้ เรื่องสั้นเรื่อง หุบเขาซ่อนหัวใจ มีการดำเนินเรื่องในรัฐไวโอมิง ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเรื่องเกิดขึ้นในปี 2506 และดำเนินต่อมาอีก 20 ปี โดยตัวละครหลักมีอาชีพเป็นคณานเลี้ยงแกะ มีการกล่าวถึงโรดิโอ ซึ่งไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในสังคมไทย มีการบรรยายสภาพภูมิประเทศอย่างละเอียดและมีการกล่าวอ้างอิงถึงชื่อสถานที่ต่างๆ โดยมีได้ให้รายละเอียดว่าสถานที่แห่งนั้นเป็นอะไร เช่นภูเขา แม่น้ำ หรือเมือง และผู้เขียนยังซ่อนความหมายแฝงมากมายผ่านการกล่าวถึงสภาพภูมิประเทศเหล่านั้น รวมถึงสิ่งของ ผู้แปลได้ศึกษาทำให้ผู้แปลต้องพยายามค้นคว้าและวิเคราะห์บริบทในเรื่องควบคู่กันไปเพื่อหาความหมายที่ถูกต้องของต้นฉบับ โดยการสืบค้นทางหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสอบถามผู้รู้ เป็นต้น ทั้งนี้ ข้อมูลที่ผู้แปลต้องค้นคว้าเพิ่มเติมเนื่องจากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แปล มีดังต่อไปนี้

ก) ข้อมูลด้านต่างๆเกี่ยวกับรัฐไวโอมิงซึ่งเป็นฉากหลักของเรื่อง

มลรัฐไวโอมิง (Wyoming) เป็นมลรัฐตั้งอยู่ทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกา ภูมิประเทศภายในรัฐมีลักษณะเป็นเทือกเขา เมืองหลวงของรัฐคือ ไชแอนน์ (Cheyenne) รัฐไวโอมิงเป็นรัฐที่มีประชากรน้อยที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยมีประชากร 522,830 คนในปี 2550 ในขณะเดียวกันมีพื้นที่รัฐเป็นอันดับ 10 ของประเทศ มีขนาด 253,554 ตารางกิโลเมตร รัฐไวโอมิงมี

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญคือ อุทยานแห่งชาติเยลโลว์สโตน อุทยานแห่งชาติแห่งแรกในสหรัฐอเมริกา ไวโอมิงเป็น ในเรื่องนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงชื่อสถานที่ต่างๆมากมาย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 They were raised on small, poor ranches in opposite corners of the state, Jack Twist in Lightning Flat, up on the Montana border, Ennis del Mar from around Sage, near the Utah line, both high-school drop-out country boys with no prospects, brought up to hard work and privation, both rough-mannered, rough-spoken, inured to the stoic life.

ตัวอย่างที่ 2 Years on years they worked their way through the high meadows and mountain drainages, horse-packing into the Big Horns, the Medicine Bows, the south end of the Gallatins, the Absarokas, the Granites, the Owl Creeks, the Bridger-Teton Range, the Freezeouts and the Shirleys, the Ferrises and the Rattlesnakes, the Salt River range, into the Wind Rivers over and again, the Sierra Madres, the Gros Ventres, the Washakies, the Laramies, but never returning to Brokeback.

ตัวอย่างที่ 3 Ennis's family place, folded years ago after his folks died, the older brother in Signal and a married sister in Casper.

ไวโอมิงมีพื้นที่กว้างใหญ่และเป็นดินแดนแห่งความบอยเนื่องจากการทำไร่ไปศุสตร์อยู่ทั่วไป ผู้แปลได้สืบค้นข้อมูลของรัฐไวโอมิง โดยส่วนใหญ่สืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์อย่างเป็นทางการของรัฐไวโอมิง (www.wyoming.gov) เว็บไซต์ <http://wiki.wyomingplaces.org> และจากสารานุกรมเสรี วิกิพีเดีย ([www.wikipedia .com](http://www.wikipedia.com)) เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความหมายสู่ฉบับแปลได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ ผู้แปลได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นการแปลชื่อสถานที่เหล่านี้ไว้ในหัวข้อ ปัญหาของระดับการถ่ายทอดและแนวทางแก้ไข

ข) เรื่องราวในท้องถิ่นที่เป็นพื้นหลังของเรื่อง เช่น อคติและความเกลียดชัง เรื่องรักร่วมเพศของคนในรัฐไวโอมิง กีฬาโรดิโอ การชิวว

จากการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ผู้แปลพบบทสัมภาษณ์ของแอนนี่ พูลซ์ที่ได้อ่านไว้

ว่าเรื่อง Brokeback Mountain เขียนขึ้นจากการศึกษาและเฝ้าสังเกตเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ ของรัฐไวโอมิงในทุกซอกทุกมุม ทั้งนี้ แรงบันดาลใจในการเขียนเรื่องนี้เกิดจากการศึกษาค้นคว้าในประเด็นความเกลียดชังเรื่องรักร่วมเพศของคนในสังคมท้องถิ่นรัฐไวโอมิง ซึ่งเป็นดินแดนแห่งเทือกเขาและตำนานความบอยผู้ยิ่งใหญ่ในช่วงเวลาย้อนหลังไปเกือบสามสิบถึงห้าสิบปีที่ผ่านมาซึ่งขณะนั้นไวโอมิงยังเป็นดินแดนที่ล้าหลัง ห่างไกลและยากที่จะเข้าถึง ผู้แปลยังพบข้อมูลอีกว่าในปี 2541 หลังจากที่แอนนี่เขียนเรื่องนี้ได้เพียงหนึ่งปี ได้เกิดกรณีฆาตกรรมอันสะเทือนขวัญที่เมืองลารามีในรัฐไวโอมิงและเกิดเป็นข่าวครึกโครมไปทั่วโลก เมื่อชายหนุ่มคนหนึ่ง ชื่อ แมทธิว แซพเพิร์ต ถูกจับไปทำทารุณกรรมจนถึงแก่ชีวิตเพราะอคติและความเกลียดชังของชาวบ้านต่อชายรักร่วมเพศ และเหตุการณ์นั้นยังถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่อง The Laramie Project

ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมของคนในรัฐที่ค้นพบนี้ ช่วยให้ผู้แปลจับความหมายทั้งหมดจากต้นฉบับถูกต้องครบถ้วนยิ่งขึ้น

สำหรับกีฬาโรดิโอ นั้นเป็นกีฬาประจำรัฐไวโอมิง เป็นกีฬาที่เกี่ยวข้องกับทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงานของควาบบอยหรือโคบาล เป็นกีฬาที่มีความอันตรายและผาดโผนเพื่อประลองทักษะและความเร็วของโคบาลทั้งหญิงและชาย คำว่า โรดิโอ มาจากภาษาสเปนซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของควาบบอย แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Round up ปัจจุบันโรดิโอมีทั้งม้าและสัตว์อื่น โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น การแข่งขันขี่ม้าอ้อมถัง (Barrel racing) การแสดงขี่ม้าคล้องวัว (Calf Roping) การแสดงขี่ม้าแบบโรมัน การแสดงขี่ม้าพยศและวัวพยศ เป็นต้น การแข่งขัน แบ่งเป็นสองประเภทหลักๆ คือ ประเภท “rough stock events” และ “time events” ซึ่ง time events จะเน้นที่การแสดงทักษะต่างๆ ในเวลาที่กำหนด เช่นการขี่คล้องสัตว์ต่างๆ ที่ใช้ทำงานในไร่ และการขี่อ้อมถัง ส่วน rough stock events ซึ่งมีการกล่าวถึงในเรื่องสั้นเรื่องนี้ เป็นการแข่งขันที่ผาดโผนเสี่ยงอันตราย โดยการขี่ประเภทหนึ่ง คือการมีผู้ขี่สองคนขี่ม้าพยศหรือวัวพยศขี่ม้าคนละตัวอยู่ในสนามเดียวกัน เมื่อกระตุ้นให้ม้าหรือวัวเกิดอาการพยศและสะบัด ผู้ขี่ต้องพยายามบังคับให้ได้และต้องช่วยเหลือคู่ของตน โดยการใช้ความเร็วเพื่อดึงคู่ของตนที่ตกจากหลังสัตว์พยศลงไปที่พื้นสนามนั้นให้กลับขึ้นมาอยู่บนหลังสัตว์ตัวที่ตนขี่อยู่ได้อย่างปลอดภัย ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือการขี่ม้าหรือวัวพยศตัวใหญ่ให้อยู่ได้นานที่สุดอย่างน้อย 8 วินาที ในขณะที่วัวกำลังสะบัดพยศโดยผูกมือข้างหนึ่งไว้กับวัวด้วยเชือกที่ถักเป็นเปีย การขี่วัวประเภทนี้เรียกกันว่า “กีฬาแปดวินาทีที่อันตรายที่สุด” It is a risky sport and has been called “the most dangerous eight seconds in sports” (ข้อมูลเกี่ยวกับ Wyoming Information จากเว็บไซต์ http://www.netstate.com/states/symb/wy_symb.htm) โดยการขี่วัวประเภทนี้ และในการขี่แบบ rough stock สามารถมีผู้ช่วย เช่น นักสู้วัว เข้ามาหันเห

ความสนใจของวู้ดที่จะเข้าทำร้ายผู้ซึ่งเมื่อผู้ซึ่งตกลงมา เพื่อจะช่วยให้โคบาลหลบออกไปและปลอดภัยได้

การศึกษาเรื่องโรดิโอทำให้ผู้แปลสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวอ้างถึงและสามารถถ่ายทอดได้ถูกต้องครบถ้วนตามต้นฉบับ

3.1.2 วิเคราะห์ผู้เขียน

แอนนี พูลซ์ นักเขียนหญิงชาวอเมริกัน เกิด เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2478 ที่เมืองนอร์วิช รัฐคอนเนกติกัต ปัจจุบันอายุ 76 ปี แอนนี พูลซ์เริ่มต้นงานเขียนในปี 2543 เมื่ออายุ 50 ปีซึ่งนับว่าเริ่มต้นค่อนข้างช้าเมื่อเทียบกับนักเขียนจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาไม่ได้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการก้าวไปสู่ความสำเร็จในอาชีพนักเขียนของแอนนี โดยเธอเป็นนักเขียนหญิงคนแรกที่ได้รับรางวัล PEN/Faulker book award จากมูลนิธิ the PEN/Faulkner Foundation ซึ่งก่อตั้งโดยเหล่านักเขียนและ PEN หรือ The International Writers' Organization จากนวนิยายเรื่องแรกของเธอ คือเรื่อง “Postcards” ซึ่งตีพิมพ์ออกมาในปี 2536 ต่อมาในปี 2537 แอนนีได้รับรางวัลพูลิตเซอร์และรางวัล National Book Award จากนวนิยายเรื่อง “The Shipping News” (ซึ่งได้รับการสร้างเป็นภาพยนตร์ฮอลลีวูดและมีการแปลเป็นภาษาไทยในชื่อเรื่อง “ขอบฟ้าไม่ว่างเปล่า” โดย เจนจิรา เสรีโยธิน) สำหรับเรื่องสั้นเรื่อง Brokeback Mountain ที่ผู้แปลเลือกมาแปลนี้ ตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร “The New Yorker” ในปี พ.ศ. 2540 ต่อมาได้นำมาพิมพ์รวมเล่มอยู่ในหนังสือรวมเรื่องสั้นของแอนนี พูลซ์ ชื่อ “Close Range” ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยเรื่องสั้นทั้ง 11 เรื่องในหนังสือรวมเรื่องสั้นชุดดังกล่าว รวมทั้งเรื่อง Brokeback Mountain ล้วนใช้ฉากหลังเป็นสภาพภูมิประเทศอันกว้างใหญ่ไพศาลของดินแดนแห่งเทือกเขาและทุ่งกว้างในรัฐไวโอมิงทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เรื่องสั้นเรื่อง Brokeback Mountain ได้มีการดัดแปลงและนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ซึ่งออกฉายครั้งแรกในอเมริกาในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งได้รับความสำเร็จท่วมท้นและได้รับรางวัลออสการ์สามรางวัล รวมทั้งรางวัลบทภาพยนตร์ดัดแปลงยอดเยี่ยมและรางวัลผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

แอนนี พูลซ์ ย้ายมาพำนักอยู่ในไวโอมิงตั้งแต่ปี 2537 ภายหลังการเดินทางไปในหลายรัฐเช่น แคลิฟอร์เนีย มินิโซตา มอนแทนา รวมทั้งไวโอมิง คิวเบค หลุยส์เซียนาและเท็กซัส เพื่อหาข้อมูลสำหรับงานเขียนนวนิยาย แอนนีได้เลือกเอาไวโอมิงเป็นหัวข้อในการเขียนเรื่องสั้นชุด Close Range โดยได้ทำการศึกษาไวโอมิงอย่างลึกซึ้งในแง่มุมต่างๆ ทั้งประวัติศาสตร์ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศและอื่นๆ ผ่านการเดินทางท่องเที่ยวไปยังที่ต่างๆ ในรัฐ และได้นำความรู้และประสบการณ์

จากการเดินทาง การเฝ้าสังเกตการณ์และการศึกษามาสร้างสรรค์งานเขียนเรื่องสั้นชุดนั้น ทั้งนี้ แอนนี กล่าวไว้ในเว็บไซต์ส่วนตัว www.annieproulx.com ว่า ชื่อเรื่อง Close Range ไม่ได้หมายถึงการพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างใกล้ชิด แต่สื่อความคิดเรื่องการปิดกล่าวคือ ชื่อดังกล่าวสะท้อนแนวความคิดที่ว่าดินแดนอันเปิดกว้างไว้ซึ่งขอบเขตและกฎเกณฑ์นั้นไม่มีอยู่จริง “The title, Close Range, does not represent (though it can) a close look at something, but the idea of the close(d) range, the open, unfenced place that no longer exists” (www.annieproulx.com)

แอนนี พรูลซ์ได้สะท้อนแนวความคิดดังกล่าวออกมาในงานเรื่องสั้นเรื่อง Brokeback Mountain ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์อันลึกซึ้งระหว่างชายหนุ่มสองคนในอเมริกาตะวันตก ในยุคปี พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2526 ทั้งนี้ ภูเขาโบรคแบ็คไม่มีอยู่จริงในรัฐไวโอมิงแต่ผู้เขียนจินตนาการขึ้นมา โดยอิงจากสถานที่จริงหลายแห่งซึ่งได้มีการเอ่ยถึงในเรื่อง อีกทั้งชื่อเรื่องยังสื่อถึงความพิกลพิการทางกายซึ่งสะท้อนชะตากรรมอันน่าเศร้าของตัวละครหลักซึ่งอยู่ในสังคมที่เกลียดชังเรื่องชายรักร่วมเพศอย่างรัฐไวโอมิง ตัวละครอย่างเอนนิสอ่อนแอเกินกว่าจะฝ่าข้ามกรอบและวิถีของสังคมเพื่อเป็นในสิ่งที่ตนเป็นและต้องทนทุกข์อยู่กับความหวาดกลัวและความไม่กล้าเผชิญหน้ากับความจริงนั้นตลอดไป ทั้งนี้ แอนนีกล่าวกับเว็บไซต์ข่าว Planet Jackson Hole (www.planetjrh.com) ในปี พ.ศ. 2548 ว่า “Brokeback is not a real place. There is, on a map I once saw, a Break Back Mountain in Wyoming in which I have never seen, but the name worked on several levels and replaced half a dozen more pedestrian names I had been trying out” นับว่าผู้เขียนใช้กลวิธีที่แยบยลในการสื่อสารแก่นของเรื่องถึงผู้อ่านได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ทั้งนี้ น้ำเสียง (Tone) ของเรื่องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ไม่พยายามบีบคั้นอารมณ์หรือโน้มน้าวผู้อ่านไปทางใดทางหนึ่ง แต่ปล่อยให้ผู้อ่านพิจารณาและตีความเอาตามค่านิยมทัศนคติ ประสบการณ์และความเชื่อส่วนตัวของผู้อ่าน โดย แอนนี พรูลซ์ ได้กล่าวไว้ในกาให้สัมภาษณ์แก่เว็บไซต์ข่าว Planet Jackson Hole (2548) ว่า “...How different readers take the story is a reflection of their own personal values, attitudes, hang-ups. It is my feeling that a story is not finished until it is read, and that the reader finishes it through his or her life experience, prejudices, world view and thoughts...”

ต้นฉบับเป็นงานเขียนที่มีความโดดเด่นในด้านการใช้ภาษาที่มีพลังและมีลีลาการ

เขียนเฉพาะตัวที่ผู้อ่าน (ในที่นี้คือผู้แปล) สามารถรับรู้ได้ถึงจุดมุ่งหมายในการเลือกใช้ลักษณะภาษา (register) ของผู้เขียน กล่าวคือ ผู้เขียนใช้ภาษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน หรือกล่าวได้ว่า “ดิบ” และเต็มไปด้วยคำสแลง มีรูปประโยคที่ยาวและซับซ้อนในการบรรยายความ ส่วนบทสนทนามีลักษณะการใช้ภาษาพูดที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งนี้ เพื่อสร้างตัวละครให้มีความสมจริงสมจังราวกับมีชีวิต เพราะภาษาที่ใช้สะท้อนลักษณะของตัวละครที่เป็นเด็กหนุ่มชาวไร่ ฐานะยากจน ได้รับการศึกษาครึ่งๆกลางๆ ใช้ชีวิตอยู่ตามชนบทกับงานในไร่ปศุสัตว์ กิจาณหายาบกระด้าง พูดจา มึงวาพาโว้ย หลงใหลวิถีความบอยเช่นเดียวกับเด็กหนุ่มคนอื่นๆ ในรัฐแห่งนั้น การใช้ภาษาลักษณะเดียวกับที่ตัวละครใช้ช่วยให้เรื่องเล่ามีความสมจริงสมจังราวกับเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงและสามารถสื่ออารมณ์และน้ำเสียงของเรื่องถึงผู้อ่านได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. การใช้ประโยคยาวและมีความซับซ้อนและไม่ยึดติดกับหลักไวยากรณ์

ตัวอย่างที่ 1

They had a high-time supper by the fire, a can of beans each, fried potatoes, and a quart of whiskey on shares, sat with their backs against a log, boot soles and copper jeans rivets hot, swapping the bottle while the lavender sky emptied of color and the chill air drained down, drinking, smoking cigarettes, getting up every now and then to piss, firelight throwing a sparkle in the arched stream, tossing sticks on the fire to keep the talk going, talking horses and rodeo, rough-stock events, wrecks and injuries sustained, the submarine Thresher lost two months earlier with all hands and how it must have been in the last doomed minutes, dogs each had owned and known, the military service, Jack's home ranch, where his father and mother held on, Ennis's family place, folded years ago after his folks died, the older brother in Signal and a married sister in Casper.

ตัวอย่างที่ 2

They never talked about the sex, let it happen, at first only in the tent at night, then in the full daylight with the hot sun striking down, and at evening in the fire glow, quick, rough, laughing and snorting, no lack of noises, but saying not a goddam word except once Ennis said, "I'm not no queer," and Jack jumped in with "Me neither. A one-shot thing.

Nobody's business but ours."

ข. การใช้ภาษาต่ำกว่ามาตรฐานในบทสนทนา

1. เสียงเบี่ยงเบนจากมาตรฐาน

ตัวอย่าง "I'm commutin four hours a day," he said morosely. "Come in for breakfast, go back to the sheep, evenin get embedded down, come in for supper, go back to the sheep, spend half the night jumpin up and checkin for coyotes. By rights I should be spendin the night here. Aguirre got no right a make me do this."

2. ภาษาผิดหลักไวยากรณ์

ตัวอย่าง "Can't be no worse than me, then. Sure, I wouldn't mind a do it."

ค. การใช้สแลงที่เป็นคำหยาบ

ตัวอย่างที่ 1 Happy to switch but give you warnin I can't cook worth a shit. Pretty good with a can opener."

ตัวอย่างที่ 2 Big son of a bitch. Balls on him size a apples. I bet he'd took a few lambs. Looked like he could a eat a camel.

นอกจากนั้น ยังมีการใช้คำที่มีความหมายมากกว่าหนึ่ง สำนวนโวหารและคำอุปมาอุปไมยต่างๆ ซึ่งในประเด็นที่เกี่ยวกับภาษานี้ ผู้แปลจะได้ทำการวิเคราะห์โดยละเอียดต่อไปในหัวข้อ ปัญหาในระดับของการถ่ายทอดและแนวทางการแก้ไข

3.1.3 วิเคราะห์ตัวละครหลัก

แอนนี พูลซ์เขียนเรื่อง Brokeback Mountain ขึ้นหลังจากการศึกษาและเฝ้าสังเกตการณ์เรื่องราวของรัฐไวโอมิงในทุกซอกทุกมุม ทั้งนี้ แรงบันดาลใจในการเขียนเรื่องนี้เกิดจากการศึกษาค้นคว้าในประเด็นความเกลียดชังเรื่องรักร่วมเพศของคนในสังคมท้องถื่นรัฐไวโอมิง ซึ่งเป็นดินแดนแห่งตำนานความบอยผู้ยิ่งใหญ่ แอนนี กล่าวถึงที่มาของเรื่องว่า "...Brokeback began as an examination of the country homophobia in the land of the Great Pure Noble Cowboy. Years of accumulated observation went into the story" โดยตัวละครทั้งแอนนีและแจ็คต่าง

ถือกำเนิดมาจากจินตนาการและการเฝ้าสังเกตความเป็นไปของผู้คนในดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาลแห่งนั้น ให้ออกมามีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเรื่องราวอย่างสมจริงสมจัง แอนนีกเล่าถึงที่มาของตัวละครว่า “Again, observation, but also this writer main’s card – imagination. Jack and Ennis are purely imaginary and have no connection to anyone I know. The work of imagining, thinking, picturing, describing how things would have been for two 19-year old rough, uneducated young men in 1963 Wyoming was slow, difficult and arduous”

หุบเขาซ่อนหัวใจ เป็นเรื่องราวของเด็กหนุ่มวัยสิบเก้าปีสองคนจากชนบทในรัฐไวโอมิง พวกเขายังสับสนและอ่อนต่อโลกต่อโลกเมื่อต้องออกจากบ้านมาทำงานเป็นคนงานเลี้ยงแกะด้วยกันบนภูเขาโบรคแบ็คด้วยกันในปี 2506 ด้วยความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ที่เริ่มพัฒนาขึ้น ทั้งคู่ก็มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกันในคืนอันเหน็บหนาวคืนหนึ่งโดยไม่ทันตั้งตัวและไม่ได้คาดคิดมาก่อน พวกเขาไม่เข้าใจตัวเองว่าเป็นเพราะเหตุใดและไม่รู้ว่าจะรับมืออย่างไร ทั้งคู่ไม่ยอมรับแม้กระทั่งกับตัวเองว่ามีความรู้สึกต่อกันมากกว่าเรื่องเช็กส์สนุกๆชั่วคราวชั่วคราว ทั้งคู่ไม่เคยเอ่ยคำว่ารักต่อกัน แม้ว่าจะรักกันมากก็ตาม ความสัมพันธ์ของพวกเขาดำเนินมาตลอดยี่สิบปี ไม่เปิดเผยให้คนอื่นรู้ ต้องหลบๆซ่อนๆ พบกันเพียงปีละครั้งหรือสองครั้งโดยต้องออกไปพบกันตามสถานที่ต่างๆ ที่ให้ห่างไกลจากสายตาและการรับรู้จากบุคคลภายนอก ตัวละครไม่สามารถหาทางออกหรือเผชิญหน้ากับสิ่งที่ตนเองเป็นและถูกหลอกหลอนอยู่ตลอดเวลาจากความกลัว ความไม่กล้า ความสับสนและการมองไม่เห็นทางออกจากสถานการณ์ที่บีบคั้นกระทั่งต้องจากกันไปตลอดกาลทั้งที่ยังมิได้รู้ลาและบอกรักกันเลยแม้เพียงสักครั้ง

เอนนิส เดล์ มาร์ มาจากเมืองชาจใกล้กับชายแดนรัฐยูทาห์ เขาเป็นเด็กบ้านนอก ต้องอาศัยอยู่กับพี่สาวและพี่ชายหลังพ่อกับแม่ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต เอนนิสหยุดเรียนกลางคัน ทั้งที่ยังไม่จบมัธยมปลายเนื่องจากความขดสนและก้าวเข้าสู่ชีวิตคนใช้แรงงานด้วยการเป็นคนงานในไร่ปศุสัตว์ เขามีกิริยาหยาบกระด้างแบบคนที่ไม่ได้รับการศึกษา พูดจาด้วยภาษาปากและหยาบบุคลิกเจี๊ยบขี้มึน พูดน้อย ค่อนข้างเก็บกด ร่างกายแข็งแรงกำยำแบบคนทำงานหนัก เอนนิสไม่เคยรู้ว่าตัวเองรักเพศเดียวกันกระทั่งมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับแจ๊คโดยไม่ทันตั้งตัว แม้กระนั้นเอนนิสก็ขลาดเขลาเกินกว่าจะยอมรับและเผชิญหน้ากับความจริงที่กลับตาลปัตรจากสิ่งที่สังคมคาดหวังในดินแดนแห่งความบอยและการยกย่องความเป็นลูกผู้ชายที่ดำเนินชีวิตอย่างห้าวหาญอย่างลูกผู้ชายที่แท้จริงตามวิถีความบอย การมีความรักและใช้ชีวิตอยู่กับผู้ชายด้วยกันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยในความคิดของเอนนิส เขาตัดสินใจไม่สานต่อความสัมพันธ์กับแจ๊คและเลือกที่จะแต่งงานและมีลูกตามวิถีที่สังคมกำหนด อย่างไรก็ตาม เอนนิสก็ได้หวนกลับมาเจอกับแจ๊คหลัง

จากสี่ปีผ่านไป และเป็นอีกครั้งที่เอนนิสไม่ยอมก้าวข้ามความกลัวและชนบของสังคมเพื่อคว้าเอาโอกาสที่จะได้รับความรักนั้นไว้อยู่กับตัว เอนนิสเลือกที่จะทำตามแบบที่สังคมพอใจ แต่ตัวเองต้องทนทุกข์ทรมาน รวมถึงทำให้ภรรยาคืออัลมาต้องเจ็บปวดกับความเย็นชาและไม่ใส่ใจ ในที่สุดก็ต้องหย่าร้างกัน แม้เอนนิสจะไม่มีภาระความรับผิดชอบในฐานะสามีแล้วแต่เอนนิสก็ยังไม่กล้าหาญพอที่จะเป็นตัวของตัวเอง อดคิดและคำนึงถึงเกลียดชังซึ่งชายรักร่วมเพศของคนในรัฐที่พ่อของเขาฝังเข้าไปในหัวเอนนิสตั้งแต่เด็กๆ หนึ่งรากความหวาดกลัวให้แก่เขา สังคมและความขลาดต่างบิดเบือนนิสให้บาดเจ็บเหมือนหนูหลังหัก ซึ่งแม้ไม่ตายแต่ก็ไม่อาจไปไหนได้ เมื่อแก้ไขอะไรไม่ได้ สิ่งที่ต้องทำคือต้องทน

แจ็ค ทวิสต์ ฟันเฟเป็นคนจากย่านไคท์นิง แพลต เหนือขึ้นไปติดเขตรัฐมอนแทนา แจ็คก็เหมือนเอนนิสคือยากจน ไร้การศึกษาและต้องทำงานตั้งแต่ยังเด็ก แจ็คมีบุคลิกที่ร่าเริงมีชีวิตชีวาว่าเอนนิส หัวเราะง่าย มีความหวัง ดังเช่นที่แจ็คเฝ้าคิดถึงแต่การเดินทางไปที่ไหนสักแห่งให้ไกลจากไคท์นิง แพลต และก็ได้ไปจริงๆ ทั้งเทกซัสและอื่นๆ ในขณะที่เอนนิสไม่เคยไปไหนไกลและไม่อยากไปไกลจากที่ที่ตัวเองคุ้นเคย แจ็คเป็นคนหน้าตาดี ผมหยิกเป็นลอน หัวเราะง่าย เขาหลงใหลโรดิโอและเลือกเข้าสู่อาชีพนั้นแม้ทำเงินได้น้อย แจ็คมีความกล้ากว่าเอนนิสในการที่จะเป็นตัวของตัวเอง แม้ในความสัมพันธ์ครั้งแรกก็เป็นแจ็คที่เป็นคนเริ่ม และก็เป็นแจ็คอีกที่ชวนกลับมาหรือฟื้นความสัมพันธ์กับเอนนิสหลังจากแยกกันไปถึงสี่ปี แจ็คกล้าที่จะชวนเอนนิสไปใช้ชีวิตด้วยกันและกล้าที่จะให้พ่อแม่รู้ถึงสิ่งที่ตัวเองเป็น เห็นได้จากที่แจ็คพาเพื่อนชายคนหนึ่งซึ่งคาดว่า เป็นคนที่แจ็คมีความสัมพันธ์ด้วยไปที่บ้านเดิมและได้พบพ่อกับแม่ และยังคงบอกกับพ่อว่าจะพาเอนนิสมาทำไร่อยู่ด้วยกัน แม้แจ็คจะปรารถนาจะได้ครองรักกับเอนนิสเพียงใด ค่านิยมของสังคมก็ผูกมัดเอนนิสไว้นั่นไม่ให้เป็นอิสระ และแม้แจ็คเองก็ไม่อาจแก้มันนั้นได้ ซ้ำยังถูกทำร้ายจากความเกลียดชังนั้นอีก สุดท้ายแจ็คต้องจากไปพร้อมกับความหวังที่จะได้อยู่เคียงข้างกันกับเอนนิส เหลือไว้เพียงเสื้อเชิ้ตเก่าๆ ซึ่งเป็นได้เพียงตัวแทนของเขา ซึ่งไม่มีอยู่จริงอีกต่อไป แล้ว

3.2 ปัญหาในระดับของการถ่ายทอดและแนวทางการแก้ไข

หลังจากที่ผู้แปลได้ดำเนินการวิเคราะห์ต้นฉบับทั้งในเรื่องคำ สำนวน และโครงสร้างทางภาษาและศึกษาข้อมูลต่างๆเพิ่มเติมดังที่ได้กล่าวไปแล้วและสามารถจับความหมายทั้งหมดได้อย่างครบถ้วนแล้วนั้น กระบวนการถัดมาคือผู้แปลจะต้องถ่ายทอดภาษาต้นฉบับออกมาเป็นภาษาแปลได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ต้นฉบับและรับทอดความหมาย ผู้แปลพบว่าคำ วลี ประโยค

และข้อความต่างๆในตัวบทจำนวนมากล้วนมีนัยสำคัญต่อเรื่องและบ้างเป็นสัญลักษณ์ที่มีผลต่อ อรรถรสของเรื่อง ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกทำการแปลแบบที่โน้มเอียงไปทางการแปลแบบเน้นการ รักษาภาษาต้นฉบับตามแนวทางของนิวมาร์ค(1995, อ้างถึงในสุพรรณณี ปิ่นมณี, 2552 น. 8-10) โดยบทแปลมีความโน้มเอียงไปทางการแปลเชิงอรรถศาสตร์และการแปลเชิงสื่อสาร คือการ ถ่ายทอดความหมายให้ตรงเท่าที่โครงสร้างภาษาฟังจะทำได้และชื่อตรงต่อวัตถุประสงค์และ ความคิดของผู้เขียนต้นฉบับให้มากที่สุด แต่ยังพยายามคงไว้ซึ่งความสุนทรีย์ ความเป็นศิลปะและ ลีลาของผู้เขียน แต่ทั้งนี้ ผู้แปลมิได้ยึดติดกับลักษณะการแปลแนวทางใดแนวทางหนึ่งแต่เพียง อย่างเดียวตลอดต้นฉบับ แต่จะเลือกแปลลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามความเหมาะสม โดย ต้นฉบับบางตอนจำเป็นต้องแปลให้เป็นธรรมชาติของภาษาแปล แต่บางตอนต้องแปลเพื่อรักษาคำ และโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลพิจารณาว่าตัวบทตอนใดควรแปลในลักษณะที่ค่อนข้าง ไปทางการรักษารูปแบบ หรือควรให้ความสำคัญกับการรักษาความหมายมากกว่า และมีการปรับ บทแปลบ้างในกรณีที่มีปัญหาในการแปลอันเกิดจากความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรม แต่จะกระทำเมื่อจำเป็นเท่านั้นเพื่อให้งานแปลสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและเป็น ธรรมชาติ

อย่างไรก็ตาม ผู้แปลพบปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการถ่ายทอดและเรียบเรียง เป็นภาษาไทย เนื่องจากมีช่องว่างระหว่างวัฒนธรรมของรัฐไวโอมิงในสหรัฐอเมริกากับประเทศ ไทย อีกทั้งลักษณะทางภาษาของภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความแตกต่างกัน ผู้แปลต้อง วิเคราะห์ต้นฉบับอย่างถี่ถ้วนและระมัดระวัง ทั้งทางไวยากรณ์และความหมายของคำ ผู้แปลไม่อาจ ประมาทแม้ต้นฉบับมีรูปประโยคไม่ซับซ้อน เนื่องจากคำต่างๆอาจเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนต้องการ สื่อและมีความสำคัญต่อเรื่องและตัวละคร ความหมายที่ซ่อนอยู่ในคำต่างๆ ฉากหลัง และการ กระทำของตัวละครนับเป็นอรรถรสของเรื่อง นอกจากนี้ ต้นฉบับเรื่องสั้นเรื่องนี้ยังเป็นการเขียนที่ มีความโดดเด่นในด้านการใช้ภาษาที่มีพลัง และมีลีลาการเขียนเฉพาะตัว ผู้อ่านสามารถมองเห็น ภาพผ่านตัวอักษรที่ผู้เขียนร้อยเรียง เช่นในการบรรยายสภาพภูมิประเทศอย่างละเอียดราวกับ ภาพวาดและการบรรยายถึงความรู้สึกของตัวละครได้อย่างสมจริงสมจังและสามารถสื่ออารมณ์ถึง ผู้อ่านได้อย่างถึงแก่น ดังนั้น การถ่ายทอดความหมายทั้งหมดของต้นฉบับอย่างเป็นธรรมชาติและ ให้ เกิดผลสนองตอบได้เทียบเคียงกับที่ต้นฉบับทำกับผู้อ่านต้นฉบับนั้น จะต้องอาศัยความ ละเอียดพิถีพิถันเป็นอย่างยิ่ง

ผู้แปลได้วิเคราะห์ปัญหาการแปลในระดับการถ่ายทอดและแก้ไข โดยแบ่งเป็น ประเด็นประเด็นปัญหาเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ

3.2.1 ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม

3.2.2 ปัญหาทางด้านภาษา

หลังจากนั้น ผู้แปลได้ทำการปรับบทแปลตามแนวทางของสัญญาวิ สายบัว (2542) โดยยึดหลักว่าการปรับไม่ใช่การเปลี่ยนหรือการแก้ไขบทแปลให้แตกต่างไปจากต้นฉบับตามความพอใจของผู้แปล แต่เป็นเพื่อให้บทแปลนั้นสามารถสื่อความหมายให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสามารถสร้างผลตอบสนองในตัวผู้อ่านงานแปลได้ใกล้เคียงกับปฏิกิริยาของผู้อ่านต้นฉบับ โดยผู้แปลปฏิบัติตามเงื่อนไขต่อไปนี้

1. การปรับภาษาควรทำต่อเมื่อมีความจำเป็นในด้านที่จะทำให้บทแปลนี้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น นอกจากนี้ผู้แปลอาจพิจารณาปรับโครงสร้างของประโยคและการเรียงลำดับประโยคและความคิดให้แตกต่างไปจากรูปแบบที่ใช้ในต้นฉบับ ถ้าเห็นว่าจะทำให้ภาษาในบทแปลสละสลวยขึ้น เป็นธรรมชาติขึ้น และที่สำคัญที่สุดคืออ่านแล้วเข้าใจง่าย การปรับควรจะทำต่อเมื่อมีความจำเป็นดังกล่าวแล้วเท่านั้น ผู้แปลต้องไม่แก้ไข ดัดแปลงภาษาแปลเพื่อความพอใจของตนเอง หรือเพราะตนเองเห็นว่าทำนองการเขียน (style) หรือลักษณะทางภาษา (register) ของต้นฉบับไม่ดี และต่อการแก้ไขเป็นทำนองการเขียนหรือลักษณะภาษาอื่นที่ผู้แปลเห็นว่าดีกว่า

2. ในการปรับภาษาที่ใช้ในบทแปลนั้น ไม่ว่าจะปรับอะไรหรือปรับอย่างไร ผู้แปลจะต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายของการแปลเป็นสิ่งสำคัญเหนือสิ่งใด ซึ่งหมายถึงการมุ่งที่จะให้ภาษาในบทแปลสามารถสื่อความหมายที่เทียบเคียงได้กับความหมายในต้นฉบับ (equivalent meaning) ดังนั้น ถ้าผู้แปลเผชิญปัญหาว่าถ้ารักษารูปแบบการเสนอความคิดของต้นฉบับไว้ ความหมายจะถูกถ่ายทอดได้ไม่เต็มที่ หรือถ้าพยายามถ่ายทอดความหมายได้อย่างใกล้เคียงแล้ว จำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบไปบ้าง ผู้แปลควรจะต้องเลือกการรักษาความหมายไว้ โดยปรับรูปแบบตามความเหมาะสม หลักเกณฑ์นี้ใช้ได้ในการแปลงานเขียนทุกชนิดโดยมีข้อยกเว้น คือ การแปลงานเขียนประเภทจินตนาสาร (expressive writing) ซึ่งรูปแบบมีความสำคัญเท่า ๆ กับความหมาย การปรับบทแปลจึงแตกต่างไป

3.2.1 ปัญหาการแปลสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความหมายทางด้านวัฒนธรรม (Culture)

ปัญหาทางด้านวัฒนธรรมที่พบในขั้นตอนการถ่ายทอดการแปลเรื่องสั้นเรื่อง หุบเขาซ่อนหัวใจ โดยยึดหลักการจำแนกประเภทของวัฒนธรรมตามแนวทางของ นิวมาร์ค (1995, อ้างถึงในสุพรรณิ ปันมณี, 2552 น. 238-241) แบ่งเป็นประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. การแปลสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม (ecology culture)
2. การแปลสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางวัตถุ (material culture)
3. การแปลสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางสังคม (social culture)
4. การแปลคำศัพท์ทางศาสนา

1) การแปลสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม (ecology culture)

วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ พืช สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ ผลไม้ เป็นต้น ในต้นฉบับเรื่องสั้นเรื่องหุบเขาซ่อนหัวใจนี้ มีการกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้อยู่ทั่วไปตลอดทั้งเรื่อง ผู้แปลได้เลือกใช้วิธีการแปลที่เหมาะสมเพื่อถ่ายทอดความหมายดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ They were raised on small, poor ranches in opposite corners of the state, Jack Twist in Lightning Flat, up on the Montana border, Ennis del Mar from around Sage, near the Utah line,

ฉบับแปล ทั้งสองเติบโตมาในไร่เล็กๆอันแร้นแค้นคนละฟากฝั่งของรัฐเดียวกัน แจ็ค ทวิสโต้อยู่ที่ เมืองไลทนิ่ง แพลต เหนือขึ้นไปติดเขตรัฐมอนแทนา ส่วนเอนนิส เดล มาร์ มาจาก แถวๆเมืองซาจ ใกล้กับชายแดนรัฐยูทาห์

คำอธิบาย ผู้แปลแก้ปัญหาการแปลสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมด้วยการถ่ายเสียงและเติมคำอธิบาย (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2552 น. 241) โดยใช้วิธีถ่ายเสียงชื่อเฉพาะ Lightning Flat, Montana Sage และ Utah เป็นคำในภาษาไทย ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน (“หลักเกณฑ์การทับศัพท์”, ออนไลน์) และเมื่อสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ที่เว็บไซต์ <http://wiki.wyomingplaces.org> ได้พบข้อมูลว่า ไลทนิ่ง แพลตเป็นสถานที่ในเขตปกครอง (county) Crook ของรัฐไวโอมิ่งและซาจเป็นสถานที่ในเขตปกครองลินคอล์นในไวโอมิ่ง ผู้แปล จึงแก้ปัญหาการแปลด้วยการเติมคำลักษณะนาม “เมือง” ไว้ข้างหน้าคำทั้งสอง เพื่อบ่งชี้ว่าเป็นสถานที่ตามที่ต้นฉบับนำเสนอและทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่วน มอนทานาและยูทาห์นั้น ผู้อ่านจำนวนมากทราบว่าเป็นชื่อของรัฐในสหรัฐอเมริกา แต่ผู้แปลเลือกที่จะเติมคำ

ลักษณะนาม “รัฐ” เข้าไปข้างหน้าคำทั้งสอง เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และไม่ทำให้เสียอรรถรสของเรื่องแต่อย่างใด

ตัวอย่างที่ 2

- ต้นฉบับ Years on years they worked their way through the high meadows and mountain drainages, horse-packing into the Big Horns, the Medicine Bows, the south end of the Gallatins, the Absarokas, the Granites, the Owl Creeks, the Bridger-Teton Range, the Freezeouts and the Shirleys, the Ferrises and the Rattlesnakes, the Salt River range, into the Wind Rivers over and again, the Sierra Madres, the Gros Ventres, the Washakies, the Laramies, but never returning to Brokeback.
- ฉบับแปล เวลาผ่านไปปีแล้วปีเล่า เอนนิสกับแจ๊คก็ยังคงพบกันตามทุ่งหญ้าป่าน้ำลำธาร บนภูเขา บรรทุกของใส่หลังม้าขึ้นไปในที่โน้นที่นี่ ไม่ว่าจะเป็น ภูเขาบิ๊ก ฮอร์นส เมืองเมดดิซิน โบวส์ ทางใต้สุดของ แม่น้ำกาลาตินส์ เทือกเขาแอบซาโรคัส ภูเขาแกรนไนท์ส และแถบเทือกเขาโอวล์ ครีกส์ ทุ่งบริดเจอร์-เทตัน แรนจ์ ยอดเขาฟรีซเอาท์สและเชอร์เลย์ส์ บ้างก็ที่หุบเขาเฟอริสเชสและ แรทเทิลเสนกส์ บางทีก็ไปที่ แม่น้ำซอลท์ ริเวอร์หรือไม่กี่ แม่น้ำวินด์ ริเวอร์ ไปแล้วก็ไปอีก ทั้งคู่ยังไปที่ภูเขาเทียร์รา แมเดรส ปากรอส เวนเชอร์ เขตวาชากีสและเมืองลารามีส แต่ไม่เคยหวนกลับไปโบรคแบ็คอีกเลย
- คำอธิบาย จากข้อมูลที่ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับรัฐไวโอมิง ผู้แปลเลือกวิธีถ่ายเสียง (Transliteration) ชื่อเฉพาะทั้งหมดเป็นคำในภาษาไทย โดยใช้วิธีถ่ายเสียงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ ของราชบัณฑิตยสถาน (“หลักเกณฑ์การทับศัพท์”, ออนไลน์) และเติมคำ ลักษณะนามอธิบายไว้ข้างหน้าของแต่ละชื่อตามข้อเท็จจริงที่สืบค้นพบ ทั้งนี้ เพื่อบ่งชี้ ว่า ชื่อเหล่านั้นเป็นสถานที่เช่น ภูเขา แม่น้ำ ทุ่งหญ้า ตามที่ต้นฉบับนำเสนอและทำให้ ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 3

ต้นฉบับ The mountain boiled with demonic energy, glazed with flickering broken-cloud light; the wind combed the grass and drew from the damaged *krumholz* and slit rock a bestial drone. As they descended the slope Ennis felt he was in a slow-motion, but headlong, irreversible fall.

ฉบับแปล อากาศบนภูเขาร้อนอบอ้าว แสงอาทิตย์ที่ส่องผ่านก้อนเมฆลงมายังหุบเขาดูระยิบระยับตา ลมแรงลูบหญ้า พัดกระโชกผ่าน ต้นสนครัมฮอลซ์ ซึ่งมีลำต้น หดลงและบิดเบี้ยวเพราะลมและอากาศบนที่สูง ลมกระหน่ำตีกาฝากป่าไม่หยุดยั้ง ทางเดินลงภูเขาลาดชัน เอนนิสรู้สึกเคลื่อนไหวได้เชื่องช้า เดินหัวทิ่มหัวต่า แล้วก็ล้มคะมำไม่เป็นท่า

คำอธิบาย *krumholz* เป็นคำภาษาเยอรมันแปลว่า “gnarly wood, twisted wood, crooked wood” แปลตามตัวอักษรได้ว่า “ต้นไม้ที่เป็นปุ่มปม ต้นไม้ที่บิดเบี้ยว ต้นไม้ที่คดๆ งอๆ” *krumholz* ไม่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมของฉบับแปล และจากการสืบค้น ผู้แปลไม่พบที่มีการแปลคำนี้มาก่อนในภาษาไทย ดังนั้น ผู้แปลจึงแก้ไขปัญหาการแปลด้วยการทับศัพท์ ตามหลักการถ่ายเสียงของราชบัณฑิตยสถาน และเติมคำว่า “ต้นสน” ข้างหน้าคำว่า “ครัมฮอลซ์” เพื่อสื่อความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) การแปลสิ่งที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางวัตถุ (material culture) ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและเมือง ยานพาหนะ และการจราจร เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ They had a high-time supper by the fire, a can of beans each, fried potatoes, and a quart of whiskey on shares, sat with their backs against a log, boot soles and copper jeans rivets hot, and a quart of whiskey on shares, sat with their backs against a log, boot soles and copper jeans rivets hot...

ฉบับแปล ทั้งคู่ละเลียดอาหารเย็นข้างกองไฟเมื่อเวลาล่วงไปมากแล้ว มีถั่วคนละกระป๋องกับมันฝรั่งทอดและ วิสกีหนึ่งควอร์ต แบ่งกันดื่ม นั่งเอนหลังพิงขอนไม้ ฟันรองเท้าบูต และกระดุมทองแดงบนกางเกงยีนส์บ่มความร้อนจากกองไฟ

คำอธิบาย เนื่องจาก **whiskey** เป็นคำที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้อยู่แล้ว เนื่องจากมีอยู่ในสังคมไทย ผู้แปลจึงแปลโดยการทับศัพท์ และเนื่องจากหน่วย **quart** เป็นคำที่เกี่ยวข้องกัน (related word) ดังนั้น ผู้แปลจึงแปลโดยการทับศัพท์เช่นกัน แทนที่จะแปลว่า “ไม่ถึงครึ่งแกลลอน” เพราะถ้าแปลเช่นนั้น จะทำให้บทแปลแปร่งหูและจะดูเหมือนตัวละครกำลังดื่มน้ำมันมากกว่าแทนที่จะเป็นเหล้าวิสกี้ ทั้งนี้ เพราะในสังคมไทยไม่ใช้แกลลอนเป็นหน่วยวัดปริมาณของวิสกี้

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ Late in the afternoon, thunder growling, that same old green pickup rolled in and he saw Jack get out of the truck, beat-up **Resistol** tilted back.

ฉบับแปล ตกบ่ายแก ๆ รถปิกอัพโรทั้งสี่เขี้ยวคันเดิมก็วิ่งเข้ามาพร้อมเสียงฟ้าคำราม เอนนิส เห็นแจ๊คก้าวออกมาจากรถ สวมหมวกควาบอยแบบปีกเก่าๆเซซๆ เอียงไปทาง
ด้านหลัง

คำอธิบาย **Resistol** เป็นบริษัทเก่าแก่ผู้บุกเบิกการผลิตหมวกสำหรับควาบอย คำนี้จึงเป็นที่รู้จักและใช้แพร่หลายในดินแดนของสหรัฐอเมริกาที่มีการทำไร่อปศุสัตว์และมีควาบอย ผู้แปลจึงแก้ปัญหาการแปลด้วยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่ากล่าวถึงสิ่งที่มีความหมายเฉพาะกว่า กล่าวคือ แทนที่คำว่า “**Resistol**” ว่า “**หมวกควาบอย**” และเติมคำอธิบายเพิ่มเติม “**แบบปีก**” ตามลักษณะของ **Resistol** (โปรดดูรูปที่ภาคผนวก)

3. วัฒนธรรมทางสังคม (social culture) เช่น อาชีพ การกีฬา ชนชั้น

ตัวอย่าง ที่ 1

ต้นฉบับ He was infatuated with the rodeo life and fastened his belt with a minor bull-riding buckle,

ฉบับแปล แจ๊คหลงใหลการแข่งขัณฑ์โรดิโอ คาตเอดด้วยเข็มขัดที่มีหัวเล็กๆเป็นรูปคนขี่วัว

คำอธิบาย ตามคำแนะนำของนิวมาร์คั้น สิ่งที่เป็นวัฒนธรรมทางสังคม เช่น กีฬาหรือ

อาชีพมักไม่แปล และสามารถใช้ทับศัพท์และเพิ่มเติมคำอธิบายได้ ผู้แปลจึงโดยการถ่ายเสียงว่า “โรดิโอ” ตามหลักการทับศัพท์โดยราชบัณฑิตสถาน และจากข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นพบว่าโรดิโอคือการแข่งขันขี่ม้าและวัวของพวกเขาโคบาลและเป็นกีฬาประจำรัฐไวโอมิง ในการอ้างอิงถึงครั้งแรก ผู้แปลจึงปรับบทแปลระดับคำด้วยการเติมนามวลี “การแข่งขัน” ข้างหน้า เพื่ออธิบายความหมายของคำให้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสื่อความหมายให้ผู้อ่านต่างวัฒนธรรมพอมองเห็นภาพ แต่ทั้งนี้ ผู้แปลมิได้อธิบายรายละเอียดมากเกินไปให้เินยื้อเพราะอาจทำให้เสียอรรถรสของเรื่อง โดยคาดว่าผู้อ่านจะได้เรียนรู้เรื่องโรดิโอมากขึ้นจากเนื้อเรื่องต่อๆมา

ตัวอย่างที่ 2

- ต้นฉบับ “...tossing sticks on the fire to keep the talk going, talking horses and rodeo, rough-stock events, wrecks and injuries sustained,
- ฉบับแปล “...พีนถูกโยนเติมเข้ากองไฟเพื่อจะได้พูดคุยกันต่อ เรื่องที่พวกเขาคุยกันมีทั้งเรื่องม้าและโรดิโอ การแข่งขันขี่ม้าและวัวพยศที่เสี่ยงอันตรายและการบาดเจ็บและร่วงรอยแผลเป็นที่หลงเหลืออยู่”
- คำอธิบาย จากการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ผู้แปลพบว่า rough-stock events เป็นการแข่งขันโรดิโออย่างหนึ่ง เป็นการแข่งที่ผาดโผนเสี่ยงอันตราย ผู้แปลจึงแปลโดยใช้อธิบายบอกลักษณะและหน้าที่ของสิ่งนั้น (สุพรรณิ ปันมณี, 2552, น. 242) จึงแปลว่า การแข่งขันขี่ม้าและวัวพยศที่เสี่ยงอันตราย

4. คำศัพท์ทางปรัชญาและศาสนา

ตัวอย่างที่ 1

- ต้นฉบับ They were raised on small, poor ranches in opposite corners of the state, Jack Twist in Lightning Flat, up on the Montana border, Ennis del Mar from around Sage, near the Utah line, both high-school drop-out country boys with no prospects, brought up to hard work and privation, both rough-mannered, rough-spoken, inured to the stoic life.
- ฉบับแปล ทั้งสองเติบโตมาในไร่เล็กๆอันแร้นแค้นคนละฟากฝั่งของรัฐเดียวกัน แจ็ค ทวิสโตอยู่ที่

เมืองไลพ์ซิก ฟเลต เหนือขึ้นไปติดเขตรัฐมอนเทนนาส่วนเอนนิส เดล มาร์ มาจากแถวๆเมืองซาล์โกลท์กับชายแดนรัฐยูทาห์ ทั้งคู่เป็นเด็กบ้านนอก ไร้อนาคต หยุดเรียนกลางคันทั้งที่ยังไม่จบมัธยมปลายเพื่อมาเรียนรู้ชีวิตแห่งงานหนักและความขัดสน กิจการทางของทั้งสองหยาบกระด้าง พุดจามึงวาพาโว **และคุ้นชินกับวิถีชีวิตที่ล่องลอยแล้วแต่โชคชะตา**

- คำอธิบาย Stoic Life ที่มาจากสำนักหลักปรัชญาสโตอิก ซึ่งมีความเชื่อในเรื่องเหตุผล ความดีงามและกฎแห่งธรรมชาติ การยอมรับในผลแห่งการกระทำ สามารถปลงตกได้ ทั้งนี้ปรัชญาสโตอิกไม่เป็นที่รู้จักในสังคมไทย ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกวิธีการแปลแล้วแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมภาษาแปลที่มีความเทียบเคียงกันได้ แม้ไม่สามารถเทียบเคียงได้ทั้งหมด แต่ผู้แปลพิจารณาแล้วว่าจะทำให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติมากกว่าการถ่ายเสียง ทั้งนี้ ใน Webster's NewWorld Dictionary หน้า 1320 ให้ความหมาย Stoic Life ไว้ว่า “1) Showing austere indifference to joy, grief, pleasure, or pain; clam and unflinching under suffering, bad fortune, etc.” และ 2) “Stocic” ดังนั้น ผู้แปลเลือกจึงแปลวลี “inured to the stoic life” ว่า “คุ้นชินกับวิถีชีวิตที่ล่องลอยแล้วแต่โชคชะตา” โดยผู้แปลใช้วิธีถ่ายถอดเป็นคำหรือ
- สำนวน ไวยากรณ์ไทย ซึ่งผู้อ่านมีความคุ้นเคยมากกว่า เพื่อให้บทแปลเป็นธรรมชาติและผู้อ่านฉบับแปลซึ่งมีวัฒนธรรมและความเชื่อที่แตกต่างสามารถเข้าใจได้ โดยเนื้อหาสาระยังคงใกล้เคียงต้นฉบับภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างที่ 2

- ต้นฉบับ ...learned from his mother, who believed in the *Pentecost*, and that he sang at dirge slowness, setting off distant coyote yips.
- ต้นฉบับ ...ที่แม่เขาสอนให้มากกว่า แม่ของแจ๊คมีความเชื่อศรัทธาใน**วันเพนเตคอส** ซึ่ง**พระเยซูคริสต์ได้เสด็จลงมาจกสวรรค์เพื่อพบกับสาวกของพระองค์**
- คำอธิบาย แม้ว่าศาสนาคริสต์เป็นที่รู้จักในสังคมไทยแล้ว แต่คนจำนวนมากไม่ทราบประวัติและที่มาของเทศกาลต่างๆ ผู้แปลจึงเลือกแก้ปัญหาด้วยการทับศัพท์และเติมคำอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสงสารของผู้เขียนถึงผู้อ่านอย่างครบถ้วน

3.2.2 ปัญหาทางด้านภาษา

ในการวิเคราะห์ปัญหาในขั้นตอนการการถ่ายทอดที่เกิดจากปัญหาทางด้านภาษา ผู้แปลใช้แนวคิดของเบเกอร์ (Baker, 1992) ที่กล่าวถึงประเด็นความไม่เท่าเทียมกันในภาษาต้นฉบับกับภาษาแปล โดยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์และแก้ปัญหาออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

3.2.2.1 ระดับเสียง

3.2.2.2 ระดับคำ

3.2.2.3 ระดับสูงกว่าคำ

3.2.2.4 ระดับประโยค

3.2.2.5 ระดับข้อความหรือระดับวาทกรรม

3.2.2.1 ระดับเสียง

ผู้แปลพบปัญหาในระดับเสียงในงานแปลชิ้นนี้ คือ ต้องมีการถ่ายเสียงคำที่เป็นชื่อเฉพาะต่างๆ เช่น ชื่อถนน ชื่อสถานที่ ชื่อแม่น้ำ ภูเขา หรือชื่อสถาบัน เป็นต้น ผู้แปลจึงเลือกแก้ปัญหาด้วยการ ถ่ายยตัวอักษร (Transliteration)

การถ่ายตัวอักษร (Transliteration)

การถ่ายตัวอักษร (Transliteration) หมายถึงการนำคำในภาษาหนึ่งมาเขียนด้วยตัวอักษรของอีกภาษาหนึ่ง โดยพยายามให้การเขียนในภาษาใหม่นี้ถ่ายทอด"เสียง" ของคำในภาษาเดิมให้ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สัญญาวิ สายบัว, 2542 น. 67-68) การถ่ายทอดตัวอักษร มีบทบาทในการแปลภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งในกรณีดังต่อไปนี้

1. เมื่อในต้นฉบับมีคำที่ใช้แทนชื่อเฉพาะของสิ่งต่างๆ

2. เมื่อคำในภาษาต้นฉบับมีความหมายที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ที่ไม่มีในสังคมของภาษาฉบับแปล จึงไม่มีคำเทียบเคียงให้ (equivalent word) เช่นคำที่ใช้เรียกต้นไม้ สัตว์และกิจกรรมบางชนิด ความคิดบางประเภทซึ่งมีในภาษาต้นฉบับแต่ไม่มีในภาษาฉบับแปล เนื่องจากไม่มีการบัญญัติศัพท์ขึ้น ในกรณีเช่นนี้ ผู้แปลอาจแก้ปัญหาได้สองประการ คือใช้วิธีให้คำนิยามหรือคำอธิบายที่บอกลักษณะตรงกับคำเดิมนั้น หรือใช้ทับศัพท์โดยทั่วไป เรามักนิยมใช้คำทับศัพท์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเขียนคำนั้นในฉบับแปลด้วยตัวอักษรของภาษาฉบับแปล

แปลในการทำดังนี้ ผู้แปลยึดหลักปฏิบัติในการถ่ายทอดเสียงของคำดังต่อไปนี้

1. ให้อ่านคำนั้นเพื่อให้รู้ว่าคำนั้นออกเสียงอย่างไร ประกอบด้วยเสียง(phone) อะไรบ้าง แล้วหาตัวอักษรในภาษาฉบับแปลที่มีเสียงใกล้เคียงกันมาเขียนแทนเสียงนั้นๆ
2. ภาษาทุกภาษาจะมีเสียงพยัญชนะและสระตรงกันเป็นส่วนมาก และผู้แปล จะหาตัวอักษรมาเขียนแทนได้เลย เช่น การใช้ “พ” แทนเสียงแรกในคำว่า “Paul” เป็นต้น แต่ก็จะมีเสียงจำนวนหนึ่งซึ่งไม่มีตัวอักษรที่แทนเสียงตรงกับในฉบับแปล ในกรณีนี้ให้หาตัวอักษร ตัวใดตัวหนึ่งหรือสองตัวเรียงกันที่มีเสียงใกล้เคียงที่สุด มาเขียนแทน เช่นการใช้ “ธ” แทนเสียงแรกของชื่อ “Thomas”
3. เมื่อกำหนดตัวอักษรตัวใดตัวหนึ่งแทนเสียงใดเสียงหนึ่งแล้วให้ใช้ตัวนั้นตลอดไป ไม่เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา
4. สำหรับการยืมคำศัพท์มาใช้โดยเขียนลงเป็นภาษาในฉบับแปล ถ้าคำนั้นยังไม่มีเป็นที่แพร่หลาย ให้วงเล็บคำเดิมในต้นฉบับไว้ด้วย

ตัวอย่างที่ 1

- ต้นฉบับ Three puppies belonging to one of the blue heelers went in a pack basket, the runt inside Jack's coat, for he loved a little dog.
- ฉบับแปล ลูกหมาเล็กๆสามตัวถูกจับใส่เข้าไปในตะกร้าสัมภาระ ส่วนเจ้าตัวจ้อยที่สุดซุกอยู่ในกระเป๋าสื่อของแจ็คซึ่งชอบหมาตัวเล็กๆ ลูกหมาทั้งหมดเป็นทายาทของหมาพันธุ์บลู ฮีลเลอร์ตัวหนึ่งซึ่งเป็นหมาเลี้ยงแกะฝูงนี้
- คำอธิบาย ผู้แปลแปลโดยถ่ายเสียงคำ blue heelers เป็น “บลู ฮีลเลอร์” และอธิบายเพิ่มเติมว่า เป็นหมาซึ่งเป็นหมาเลี้ยงแกะฝูงนี้ เพื่อให้ผู้อ่านที่ไม่รู้จักได้เข้าใจว่าบลูฮีลเลอร์คือสุนัขเลี้ยงแกะ

ตัวอย่างที่ 2

- ต้นฉบับ The ochre-branched willows swayed stiffly, pollinated catkins like yellow thumbprints.
- ฉบับแปล กิ่งสีน้ำตาลของต้นวิลโลว์ไหวตามลม ปุยละอองเกสรที่ผสมกันแล้วของดอกมองดูเหมือนลายนิ้วหัวแม่มือสีเหลือง

คำอธิบาย ผู้แปลแปลโดยใช้การยืมคำศัพท์มาใช้เขียนลงเป็นภาษาไทยและใช้ประกอบกับคำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ จึงถ่ายเสียงว่า “วิลโลว์” และเติมคำจำแนกประเภท “ต้น” ไว้ข้างหน้า

3.2.2.2 ระดับคำ

ในต้นฉบับผู้แปลพบปัญหาการแปลระดับคำ โดยแบ่งเป็น ด้วยกันคือ

1. ปัญหาในการแปลคำสรรพนามและคำเรียกขาน

คำสรรพนามและคำเรียกขานนั้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อผู้ที่พูดด้วย ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีหลักเกณฑ์การใช้คำสรรพนามและคำเรียกขานที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ ในภาษาไทยจะมีคำเรียกขานที่หลากหลายกว่าภาษาอังกฤษ โดยขึ้นอยู่กับเพศ อายุ สถานะทางสังคมและความสัมพันธ์ของบุคคล เช่น คำว่า “I” ในภาษาอังกฤษ อาจแปลเป็นภาษาไทยได้ทั้ง ผม กระผม ฉัน ดิฉัน อีฉัน ข้า กู พ่อ แม่ พี่ หนู เป็นต้น และคำว่า “You” ก็สามารถแปลได้ทั้ง คุณ ท่าน แก เจ้า เอ็ง เธอ นาย เป็นต้น และในเรื่องสั้นนี้ มีตัวละครมากกว่าหนึ่ง และความสัมพันธ์และความรู้สึกของตัวละครแต่ละตัวที่มีต่อกันก็แตกต่างกัน นอกจากนั้นตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะเฉพาะทางภูมิหลัง ฐานะ การศึกษา สังคมที่สะท้อนผ่านการเรียกขาน ดังนั้น การแปลคำสรรพนามและคำเรียกขาน ผู้แปลจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมดังกล่าว งานแปลจึงจะมีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย

นอกจากนั้นแล้ว บางครั้งต้นฉบับจะใช้คำสรรพนามอ้างถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งในหลาย ๆ แห่ง เช่น คำสรรพนาม “he” อาจหมายถึงเอนนิสหรือแจ็คก็ได้ จึงก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้อ่านต้นฉบับ และหากผู้แปลแปลคำว่า “he” เป็น “เขา” อย่างเดียว ก็จะทำให้ผู้อ่านบทแปลสับสนด้วยเช่นกัน ผู้แปลจึงต้องปรับบทแปลโดยเปลี่ยนไปใช้ชื่อแทนในบางกรณี

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ “I’m commutin four hours a day,” he said morosely. “Come in for breakfast, go back to the sheep, evenin get embedded down, come in for supper, go back to the sheep, spend half the night jumpin up and checkin for coyotes. By rights I should be spendin the night here. Aguirre got no right a make me

do this.”

“You want a switch?” said Ennis. “I wouldn’t mind herdin. I wouldn’t mind sleepin out there.”

ฉบับแปล “ข้าต้องเดินทางไปกลับวันละสี่ชั่วโมง” แจ็คบรรยายความขุ่นเคือง “มากินเช้าแล้วต้องกลับไปเฝ้าพวกแกะนั่น ต้องอยู่โยงต่อไปอีกจนถึงเย็นแล้วค่อยกลับมากินมือเย็นเสร็จแล้วก็ต้องกลับไปเฝ้ามันอีก แกมต้องถ่างตาคอยระวังหมาป่าให้พวกมันอีกตั้งครึ่งค่อนคืน ไอ้เอกไกรวรมันมีสิทธิ์อะไรมาบังการข้าอย่างนี้วะ ว่าไปแล้วข้าน่าจะได้นอนที่นี้ละ”

“เอ็งอยากเปลี่ยนกับข้าไหมล่ะ?” เอนนิสถาม “ให้ข้าไปโน่นก็ได้ละ ช้านอนที่นั่นได้ไม่มีปัญหา”

คำอธิบาย เนื่องจากตัวละครแต่ละตัวก็มีภูมิหลัง ฐานะ การศึกษา สังคมที่สะท้อนผ่านการเรียกขาน ดังนั้น การแปลคำสรรพนามและคำเรียกขาน ผู้แปลจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมดั่งนั้น ผู้แปลจึงเลือกแปลคำสรรพนามระหว่างแจ็คกับเอนนิส แปล “I” ว่า “ข้า” และแปล “You” ว่า “เอ็ง” เนื่องจากตามลักษณะตัวละครที่บรรยายไว้ต้นเรื่องของ “...ทั้งคู่เป็นเด็กบ้านนอกไร้อนาคต หยุดเรียนกลางคันทั้งที่ยังไม่จบมัธยมปลาย เพื่อมาเรียนรู้ชีวิตแห่งงานหนักและความขัดสน กิริยาท่าทางของทั้งสองหยาบกระด้าง พุดจาเม็งวาพาโว้ยและคุ่นชินกับวิถีชีวิตที่ล่องลอยแล้วแต่โชคชะตา” อีกทั้งบทสนทนาระหว่างทั้งคู่ที่ปรากฏในต้นฉบับเป็นภาษาเปียงเบนจากแบบแผนโดยสะท้อนภูมิหลังและฐานะทางสังคม ดังตัวอย่าง เช่น “I’m commutin four hours a day,” he said morosely. “Come in for breakfast, go back to the sheep, evenin get embedded down, come in for supper, go back to the sheep, spend half the night jumpin up and checkin for coyotes.” ซึ่งกริยาไม่มีตัวสะกดและ Sure, I wouldn’t mind a do it. ใช้ “a do” แทน “to do” ทั้งนี้ ผู้แปลพิจารณาไม่แปลให้เป็นภาษาหยาบคาย เช่น กู มึง เพราะคำนึงถึงกลุ่มผู้อ่านที่อาจมีหลากหลาย

ตัวอย่าง 2

ต้นฉบับ “Alma,” he said. “Jack and me is goin out and get a drink. Might not get back tonight, we get drinkin and talkin.”

- ต้นฉบับ Ennis—” said Alma in her misery voice, but that didn’t slow him down on the stairs and he called back, “Alma, you want smokes there’s some in the pocket a my blue shirt in the bedroom.”
- ฉบับแปล “อัลมา” เอนนิสเอ่ยขึ้น “ฉันกับแจ๊คจะออกไปก๊งกันสักหน่อย จะกินไปคุยกันไป คงไม่กลับบ้านนะคืนนี้”
- ฉบับแปล “เอนนิส--” อัลมาเรียก น้ำเสียงน่าเวทนา แต่ไม่อาจรั้งเอนนิสเอาไว้ได้ เขาก้าวลงบันไดแล้วหันกลับมาตะโกนบอกว่า “อัลมา ถ้าเธออยากสูบบุหรี่ก็ไปเอาของฉันก่อน อยู่ในกระเป๋าเสื้อเท็ดดี้ไฟในห้องนอนนั่นล่ะ”

คำอธิบาย ในกรณีคำสรรพนามของเอนนิสและอัลมา ผู้แปลพิจารณาแล้วว่าควรแปลให้ต่างจากระหว่างเอนนิสกับแจ๊ค เนื่องจากความแตกต่างในเรื่องเพศ (gender) ที่ทำให้สรรพนามระหว่างหญิงกับชายมีความสุภาพขึ้น และประกอบกับเป็นสามัญกรรยากัน จึงแปล “I” ว่า “ฉัน” และแปล “you” ว่า “เธอ”

2. ปัญหาในการแปลคำอุทาน

ผู้แปลจึงพบปัญหาในการแปลคำอุทานภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทยที่สามารถบอกอารมณ์ความรู้สึกที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับและให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทย ด้วยเหตุนี้ผู้แปลจึงต้องวิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์บริบทแวดล้อม วิเคราะห์ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้แปลคำอุทานนั้น ๆ เพื่อจะได้เลือกสรรคำได้เหมาะสม

ตัวอย่างที่ 1

- ต้นฉบับ “Jesus Christ, quit hammerin and get over here. Bedroll’s big enough,” said Jack in an irritable sleep-clogged voice.
- ฉบับแปล “ให้ตายเถอะวะ เลิกทำปากสั้นงักๆ แล้วเข้ามาในนี้เหอะ ถูนอนนี่ใหญ่พอนะ” แจ๊คจ้วเจียขึ้นร้องบอกเอนนิส
- คำอธิบาย จากการวิเคราะห์บริบทและอารมณ์ของผู้พูด พบว่าแจ๊คโมโหและรำคาญที่เอนนิสหนาวสันจนพันกระแทกกันอยู่ข้างนอกขณะที่ตนเองกำลังนอน จึงแปลคำอุทานให้สะท้อนอารมณ์และบริบทดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ	“ <i>Jesus</i> ,” said Jack. “Ennis?” But before he was out of the truck, trying to guess if it was a heart attack or the overflow of an incendiary rage, Ennis was back on his feet, and somehow, as a coat hanger is straightened to open a locked car and then bent again to its original shape
ฉบับแปล	“ <i>เฮ้ย</i> ” แจ็คคุกทานด้วยความตกใจ “เอนนิส เป็นไรวะ?” แต่ยังไม่ทันที่แจ็คจะออกจากรถมาดู
ว่าเอนนิสเป็นอะไร หัวใจวายหรือโกรธจนแทบระเบิด เอนนิสก็ลุกขึ้นยืนมองดูเหมือนตะขอแขวนเสื้อถูกดัดให้ยืดตรงเพื่อใช้เปิดประตูรถที่ปิดล็อกอยู่แล้วกลับงอลงสู่รูปเดิม	
คำอธิบาย	จากการวิเคราะห์บริบทและอารมณ์ของผู้พูด พบว่าแจ็คตกใจและประหลาดใจเมื่อเห็นเอนนิสหลุดฮวบลงคุกเข้ากับพื้น คำอุทานของแจ็คตรงนี้จึงแปลว่า “เฮ้ย” เพื่อสะท้อนอารมณ์และบริบทดังกล่าว

3.2.2.3 ระดับสูงกว่าคำ

ในที่นี้จะกล่าวรวมเป็นปัญหาการแปลข้อความเชิงเปรียบเทียบ โดยแยกเป็น

1. การแปลการแปลคำหยาบคายและคำไม่สุภาพ
2. การแปลอุปมาโวหาร
3. การแปลสำนวน
4. ปัญหาการแปลคำแสดง

1. การแปลคำหยาบคายและคำไม่สุภาพ

ในเรื่องสั้นเรื่องนี้มีการใช้ภาษาหยาบคายอยู่ทั่วไปตลอดเรื่อง ดังนั้น ผู้แปลได้ใช้กลวิธีแก้ปัญหาการแปลโดยวิธีการหลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพ (euphemism) ทั้งนี้ สุพรรณิ ปันมณี (2552, น.180) กล่าวว่า คำหลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพ หรือที่เรียกว่าคำรื่นหู นั่นคือคำ วลี ประโยค ที่ใช้แทนที่คำใดคำหนึ่ง วลีใดวลีหนึ่ง ประโยคใดประโยคหนึ่ง เพื่อหลีกเลี่ยง หรือลดความน่าเกลียดน่ากลัว ขยะแขยง หรือเพื่อไม่เอ่ยถึงโดยตรง และโจ่งแจ้งจนเกินไป แต่ความหมายก็จะเป็นที่เข้าใจกัน

ได้โดยทั่วไป H. Douglas Brown (1995, อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณี 2552, น.43) อธิบายว่า euphemism คือ “telling it like it isn't” หรือการพูดถึงสิ่งหนึ่งราวกับไม่ใช่สิ่งนั้น ทุกภาษาจะมีคำหยาบคายคำไม่สุภาพ ประกอบอยู่ด้วยเสมอเมื่อบุคคลจำเป็นต้องเอ่ยถึงเรื่องน่าเกลียด น่ากลัว เรื่องที่ทำให้ภาพไม่งาม เรื่องเพศ เรื่องความตาย กิจกรรมส่วนตัวบางประการในห้องสุขา แก่บุคคลที่ไม่คุ้นเคย ก็มักจะหาถ้อยคำอื่นที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจกันมาใช้แทน

ตัวอย่าง 1

ต้นฉบับ	Ennis ran full throttle on all roads whether fence mending or money spending, and he wanted none of it when Jack seized his left hand and brought it to his <u>erect cock</u> . Ennis jerked his hand away as though he'd touched fire, got to his knees, unbuckled his belt, shoved his pants down, hauled Jack onto all fours, and, with the help of the clear slick and <u>a little spit</u> , entered him, nothing he'd done before but no instruction manual needed.
ฉบับแปล	ถุนอนทั้งกว้างและอุ้นพอจริงๆ ไม่ช้าทั้งคู่ก็ถลาลงสู่ความต้องการอันล้าลึก สำหรับ เอนนิส ไม่ได้ก็เสีย เขาต้องเลือกว่าไปต่อให้สุดหรือจะหยุดแค่นั้น แต่เขาไม่อยากจะเลือกเอาอะไรทั้งนั้นเมื่อแจ๊คคว้ามือซ้ายของเขาไปสัมผัสกับ <u>ความเป็นชายที่กำลังแข็งชูชัน</u> เขากะตุกมือกลับราวกับโดนไฟลวก ลูกชิ้นมาคุงเขา ปลดเข็มขัด
ออกและ	ดึงกางเกงลง เขาจับแจ๊คให้อยู่ในท่าคลานสี่ขา เลียและ <u>ใช้น้ำลายช่วยหล่อลื่น</u> เพื่อรูล้ำเข้าไปภายในแจ๊ค
คำอธิบาย	ในสังคมไทย เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ต้องกล่าวถึงด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ในการแปลตัวบทตอนนี้ ผู้แปลจึงหลีกเลี่ยงและลดความน่าเกลียดและโจ่งแจ้งจนเกินไปลง แต่ยังคงความหมายให้เท่าเทียมต้นฉบับ ทั้งนี้ คำว่า cock ในภาษาอังกฤษเป็นคำหยาบคายและเป็นคำต้องห้าม อาจเทียบได้กับคำต้องห้ามของไทยแต่ผู้แปลโดยแปลโดยเลี่ยงเพราะคำนึงถึงผู้อ่าน จึงแปลว่า <u>ความเป็นชาย</u> และแปล spit ไม่ให้โจ่งแจ้งเกินไปว่า <u>ใช้น้ำลายช่วยหล่อลื่น</u>

ตัวอย่างที่ 2

- ตัวอย่าง Tell you what, you got a get up a dozen times in the night out there over them coyotes. Happy to switch but give you warnin *I can't cook worth a shit.* Pretty good with a can opener.”
- ต้นฉบับ จะบอกอะไรให้ เอ็งต้องตื่นมาคอยระวังพวกหมาป่าคืนหนึ่งไม่รู้กี่ครั้ง ข้าก็อยากเปลี่ยนอยู่เรื่อย แต่ขอเตือนก่อนนะฝีมือทำอาหารข้าโคตรห่วยแตกเลย ถนัดเปิดอาหารกระป๋องมากกว่าวะ” แจ็คพูด
- คำอธิบาย คำสแลงที่มาจาก shit ที่แปลอุจจาระนั้นถือเป็นคำไม่สุภาพหรือคำหยาบ ผู้แปลเลือกที่จะแปลโดยเลี่ยงความหมายตามตัวอักษร หากแปลตามระดับความหมายตามต้นฉบับอาจแปลได้ว่า “หมาไม่แตก” แต่พิจารณาแล้วว่าเป็นคำหยาบเกินไปไม่เหมาะกับกลุ่มผู้อ่าน จึงแปลแบบเอาความโดยการเลี่ยงคำหยาบและปรับบทแปลโดยการเลือกแทนที่ด้วยสำนวนในภาษาแปลที่มีระดับความไม่สุภาพลดลงแต่ยังคงความหมายใกล้เคียงกัน

ตัวอย่างที่ 3

- ต้นฉบับ “That ain't the point. Point is, we both should be in this camp. And that goddam pup tent smells like *cat piss* or worse.”
- ฉบับแปล เอ๊ย ไม่ใช่เรื่องโวย ข้าว่าเอ็งกับข้าน่าจะได้อยู่ที่แคมป์นี้ทั้งคู่ ไ้เต็นท์สนามห่าน กลิ่นแฉะยังกะเยี่ยวแมว เหม็นกว่าด้วยซ้ำ”
- คำอธิบาย ในบางบริบท เช่นในบทสนทนาระหว่างตัวละครคือเอนนิสกับแจ็ค ผู้แปลเลือกที่จะแปลคำไม่สุภาพบางคำแบบตรงตัว เช่น ในกรณีนี้ cat piss ผู้แปลแปลว่า “เยี่ยวแมว” เนื่องจากพิจารณาแล้วว่าเป็นคำที่รับได้ในบริบทดังกล่าวและให้อารมณ์ต่อผู้อ่านเช่นเดียวกับต้นฉบับ

2. การแปลอุปมาโวหาร

อุปมา (simile) สุพรรณิ ปิ่นมณี (2552, น.167) ให้ความหมายของอุปมาคือการนำเอาสิ่งสองสิ่ง ซึ่งโดยแท้จริงแล้วแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง มาเปรียบเทียบกันในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังนึกเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การอุปมานี้มักมีการใช้คำว่า

เหมือน ดูจ ดั่ง ดัง เช่น ปาน ปานประหนึ่ง ราว อย่างกับ และในภาษาอังกฤษมี as หรือ like sinv as if เพื่อบอกถึงการเปรียบเทียบ เช่น สวยเหมือนนางฟ้า as strong as a lion เป็นต้น ในการแปลงานชิ้นนี้ ผู้แปลได้ดำเนินการปรับปรุงบทแปลที่เป็นอุปมาโวหารดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ During the day Ennis looked across a great gulf and sometimes saw Jack, a small dot moving across a high meadow, as an insect moves across a tablecloth; Jack, in his dark camp, saw Ennis as night fire, a red spark on the huge black mass of mountain.

ฉบับแปล ในเวลากลางวัน เอนนิสมองจากแคมป์ข้ามทุ่งกว้างไปยังฝูงแกะ เขาเห็นแฉ็คเป็นเพียงจุดเล็กๆ เคลื่อนไหวไปมาอยู่กลางทุ่งหญ้าบนภูสูง มองดูคล้ายแมลงไต่อยู่บนผ้าปูโต๊ะ ตกกลางคืน แฉ็คมองจากที่พักอันมืดมิดของเขาลงมาเห็น เอนนิสเหมือนลูกไฟในความมืด

คำอธิบาย ในส่วนของ as an insect moves across a tablecloth ผู้แปลใช้วิธีแปลตรงตัวเนื่องจากอุปมาในต้นฉบับให้ความชัดเจนอยู่แล้ว แต่ในส่วน saw Ennis as night fire ใน Collaborative International Dictionary of English v.0.48 อ้างถึงบนเว็บไซต์ <http://dict.longdo.com/> ให้ความหมาย Night fire ไว้ว่า (a) Fire burning in the night. จึงแปลเป็น ลูกไฟในความมืด

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ Ennis and Jack, the dogs, the horses and mules, a thousand ewes and their lambs flowed up the trail like dirty water through the timber and out above the tree line into the great flowery meadows and the coursing, endless wind.

ฉบับแปล ทั้งเอนนิสและแฉ็ค หมา ม้า ล่อและฝูงแม่แกะกับลูกแกะนับพันๆ ตัวเคลื่อนขบวนไปตามทางขึ้นเขา ราวกับสายน้ำขุ่นคลั้ไหลผ่านป่าทึบ แล้วไหลผ่านแนวต้นไม้ที่ขึ้นเรียงรายเข้าสู่ทุ่งหญ้างว้างใหญ่ประดับด้วยดอกไม้ป่านานาชนิด สายลมพัดพริ้วไล่หลังสม้าเสมอ

คำอธิบาย ผู้แปลแปลโดยใช้สำนวนโวหารเทียบเคียงเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจน และภาษาเป็นธรรมชาติ โดยใช้คำว่า **ราวกับสายน้ำพุ่งคลั่ง** ซึ่ง คำว่า พุ่งคลั่ง มีความหมายแคบลงมาจากคำว่า **dirty** ในภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

ต้นฉบับ Within a mile, Ennis felt like someone was pulling his guts out hand over hand a yard at a time.

ฉบับแปล ไปได้ไกลแค่ไมล์เดียว เอนนิสก็รู้สึกพะอืดพะอมปั่นป่วนในท้องเหมือนมีมือมาสาวเอาตับไตไส้พุงของเขาออกมากอง

คำอธิบาย ผู้แปลแปลก่อนไปทางตรงตัวประกอบกับการตีความ จึงเติมข้อความ **พะอืดพะอมปั่นป่วน** เพื่อขยายความให้ชัดเจนและปรับโวหารให้เป็นโวหารที่ใช้อยู่ในภาษาไทย คือแปลเป็น like someone was pulling his guts out hand over hand a yard at a time ว่า เหมือนมีมือมาสาวเอาตับไตไส้พุงของเขาออกมากองแทน เพื่อให้ภาษาแปลมีความเป็นธรรมชาติ อ่านรู้เรื่อง

3. การแปลสำนวน

เรื่องสั้นเรื่อง หุบเขาซ่อนหัวใจนี้ มีการใช้สำนวนโวหารค่อนข้างมากเช่นเดียวกับงานเขียนบันเทิงคดีทั่วไป สำนวนแต่ละสำนวนมีความหมายในตัว ซึ่งอาจจะคาดเดาได้จากคำต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นสำนวน หรืออาจจะคาดเดาไม่ได้เลยก็ได้ นอกจากนั้น บางสำนวนก็สามารถหาสำนวนไทยที่เทียบเคียงได้ทั้งความหมายและรูปแบบ ในขณะที่บางสำนวนไม่อาจหาสำนวนไทยมาเทียบเคียงได้เลย ผู้แปลจึงได้พยายามหาความหมายของสำนวนนั้น ๆ ก่อนด้วยการค้นหาในพจนานุกรมสำนวน พจนานุกรมทั่วไป พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เมื่อทราบความหมายแล้วจึงพิจารณาว่าจะใช้กลวิธีใดในการแปลสำนวนดังกล่าว

สุพรรณิ ปิ่นมณี (2548, น.144) สำนวนคือคำที่มีได้ใช้ในความหมายแรก แต่เป็นการใช้คำในลักษณะที่ให้ความหมายเฉพาะอาจจะเป็นหนึ่งในคำหรือมากกว่าหนึ่งคำขึ้นไป ที่เมื่อปรากฏอยู่รวมกันแล้ว สร้างหน่วยความหมายขึ้นมาใหม่ที่แตกต่างไปจากความหมายของแต่ละ

ละคำเมื่อปรากฏอยู่เดี่ยวๆ จำนวนในแต่ละภาษาย่อมแตกต่างกัน เนื่องจากมีความเป็นมาแตกต่างกัน หากแปลตรงตัวความหมายอาจจะเปลี่ยนได้ เช่น He is cold-hearted แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า He is unkind/indifferent to needs of others หากแปลเป็นภาษาไทยแบบตรงตัวจะได้ว่า เขาใจเย็น ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษ แต่ในภาษาไทยมีสำนวนว่า ใจดำ ซึ่งพอเทียบเคียงกันได้ตรงตามความหมาย

ผู้แปลขอหยิบยกตัวอย่างการแปลสำนวนที่พบในเรื่องเรื่องดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ “Tomorrow mornin we’ll truck you up the jump-off.” Pair of deuces going nowhere.

ฉบับแปล “พรุ่งนี้เช้าจะเอารถมารับพวกเอ็งไปทันที” **มาถึงขั้นนี้แล้ว อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด**

คำอธิบาย ผู้แปลพิจารณาตีความสำนวนนี้ว่าเหมือนการหงายไพ่ ไพ่ที่ออกมาบอกว่าจะโชคร้าย ผู้เขียนต้องการสื่อถึงโชคชะตาของเด็กหนุ่มทั้งสองว่าต้องเป็นไปตามนั้น แต่ผู้แปลไม่พบว่ามีความหมายเหมือนกันกับภาษาต้นฉบับ ผู้แปลจึงแปลโดยการตีความ

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ Ennis ran full throttle on all roads whether fence mending or money spending. and he wanted none of it when Jack seized his left hand and brought it to his erect cock. Ennis jerked his hand away as though he’d touched fire, got to his knees, unbuckled his belt, shoved his pants down, hauled Jack onto all fours, and, with the help of the clear slick and a little spit, entered him, nothing he’d done before but no instruction manual needed.

ฉบับแปล ถูจนอนทั้งกว้างและอู่นพอจริงๆ ไม่ช้าทั้งคู่ก็ถล่มลงสู่ความต้องการอันล้าลึก **สำหรับ เอนนิส ไม่ได้ก็เสีย เขาต้องเลือกว่าไปต่อให้สุดหรือจะหยุดแค่นั้น** แต่เขาไม่อยากจะเลือกเอาอะไรทั้งนั้นเมื่อแจ็คคว้ามือซ้ายของเขาไปสัมผัสกับความเป็นชายที่กำลังแข็งชูชัน เขากะตุกมือกลับรวบกับโดนไฟลวก ลูกชิ้นมาคุงเข้า ปลดเข็มขัด ออกและดึงกางเกงลง เขาจับแจ็คให้อยู่ในท่าคลานสี่ขา เลียและใช้น้ำลายช่วยหล่อลื่นเพื่อรูด้าเข้าไปภายในแจ็ค

คำอธิบาย ผู้แปลตีความสำนวนนี้ว่าหมายถึงเอนนิสเป็นคนประเภทที่จะสุดโต่งไปทางใดทางหนึ่งในการทำสิ่งต่างๆ คือ ไม่ได้ก็เสีย แต่ในที่นี้มีสำนวน **fence mending** ซึ่งจาก www.yourdictionary.com ยังแปลได้ว่า การฟื้นฟูความสัมพันธ์ โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มการเมือง (the act or process of repairing or reestablishing relations, as between political factions) ในขณะที่ **money spending** อาจตีความได้ว่าเป็นรูปคำนามของวลีสแลง **spending money** ซึ่งในเว็บไซต์ www.urbandictionary.com แปลไว้ว่า การกระตุ้นอวัยวะเพศของผู้ชาย หรือ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (verb: Masturbate(ing), stimulate the penis) ผู้แปลจึงตีความว่า เอนนิสคิดว่าอาจเลือกรักษาความสัมพันธ์ฉันเพื่อนกับแจ๊คต่อไปโดยการปฏิเสธ หรือจะเลือกสนองความต้องการทางกายโดยการมีความสัมพันธ์อย่างเต็มที่แจ๊คเสนอ จึงแปลว่า **จะไปต่อให้สุด (มีความสัมพันธ์) หรือจะหยุดแค่นั้น** (รักษาความเป็นเพื่อนไว้) ที่สุดแม้เอนนิสจะปัดมือแจ๊คออก แต่ตัวเองกลับเป็นฝ่ายกระทำเสียเอง

ตัวอย่างที่ 3

ต้นฉบับ "Sure enough," said Alma in a low voice.

ฉบับแปล "อ้อ อย่างนั้นเองเธอ" อัลมาเอ่ยเสียงเครือดย พยายามข่มอารมณ์

คำอธิบาย สำนวนนี้หากแปลตรงตัวจะไม่ได้ความหมายตามต้นฉบับ แต่สำนวนดังกล่าวมีคำเทียบเคียงในภาษาไทย ซึ่งอาจแปลได้ว่า นั่นเอง นี่เอง ผู้แปลพิจารณาบริบทแล้ว จึงแปลว่า "อ้อ อย่างนั้นเองเธอ" โดยเติมข้อความสั้นๆ เพื่อให้ได้ภาษาแปลที่เป็นธรรมชาติ

4. ปัญหาการแปลคำสแลง

สัญญาวิ สายบัว (2542, น.102) กล่าวว่า ภาษาสแลงจะใช้ในภาษาพูด ในบทสนทนาของนวนิยาย บทละคร มากกว่าที่ใช้ในภาษาเขียนที่เป็นแบบแผน ภาษาสแลงมีลักษณะพิเศษคือสื่อความหมายได้ในเฉพาะกลุ่ม ใช้ในสถานที่เฉพาะแห่งและใช้ในยุคหนึ่งสมัยหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นการแปลภาษาประเภทนี้ ผู้แปลจะต้องศึกษาบริบทของต้นฉบับ และเมื่อนำบริบทนั้นมาใช้ในฉบับแปลแล้ว จะต้องหาคำที่สามารถบอกลักษณะกลุ่มผู้ใช้ เหมาะกับสถานที่และยุคสมัยด้วย ทั้งนี้ ผู้

แปลต้องตัดสินใจว่าจะแปลคำสแลงออกมาเป็นภาษาระดับไหน หากไม่มีคำสแลงที่เทียบเคียงในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 1

- ต้นฉบับ ...but the herder”—pointing at Jack with a chop of his hand—“pitch a pup tent on the Q.T. with the sheep, out a sight, and he’s goin a sleep there.
- ฉบับแปล ส่วนคนเลี้ยงแกะ” เขาชี้ไปที่แจ็ค “เอ็งเอาเต็นท์สนามหลังเล็กไปแอบกางเจียบบๆ แถวๆที่เลี้ยงแกะนั่นแหละ และกินอนชะบนนั่นเลย อย่าให้ใครเห็นเชียวนะเว้ย
- คำอธิบาย Q.T. เป็นคำสแลงของชาวอเมริกันในยุคใกล้เคียงกับเหตุการณ์ในเรื่อง โดย เว็บไซต์ www.urbandictionary.com ให้ความหมายว่า “An old-school American slang from the 50's which means literally "quiet," used in conjunction with gossip. และ “phrase meaning quiet tongue and often used with the word *on* and meaning being quiet when referring to secrets, gossip, or lies” ในภาษาแปลไม่มีคำแปลไว้ ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกแปลเป็นวลีที่เทียบเคียงได้ใกล้เคียงกัน ว่า “แอบกางเจียบบๆ” ซึ่งทำเจียบบๆในคลังคำของ นววรรณ พันธุเมธา (2544) หมายถึง ทำโดยไม่ให้ใครรู้

ตัวอย่างที่ 2

- ต้นฉบับ “Got you a extra blanket I’ll roll up out here and grab forty winks. ride out at first light.”
- บทแปล “ถ้าได้ผ้าห่มของเอ็งอีกสักผืน ข้าจะนอนมันข้างนอกนี่ละ ขอสักงีบ พอฟ้าสางค่อยขี่ม้ากลับไป”
- คำอธิบาย grab forty winks แปลว่า นอนหลับเป็นช่วงสั้น ซึ่งในภาษาไทยมีคำที่เทียบเคียงกันได้ว่า งีบหลับ นอกจากนั้น ผู้แปลยังคำนึงถึงระดับภาษาที่ให้ได้บทแปลที่มีลีลาใกล้เคียงต้นฉบับคือเป็นภาษาปากในภาษาไทย จึงแปลว่า “ขอสักงีบ” ทำให้บทแปลเป็นธรรมชาติรื่นหู

ตัวอย่างที่ 3

ต้นฉบับ	There was these two old guys ranched together down home, Earl and Rich —Dad would pass a remark when he seen them. They was a joke even though they was pretty tough old <u>birds</u> .
ฉบับแปล	เคยมีผู้ชายแก่สองคนชื่อเอิร์ลกับริช ทำไร่อยู่ด้วยกัน พ่อข้าจะพูดทุกทีเวลาเจอตาแก่สองคนนั้น คนล้อเลียนกันทั้งเมือง ทั้งๆที่ <u>สองคนนั้น</u> ก็เป็นคนแกร่งไม่ใช่ย่อย
คำอธิบาย	birds ในที่นี้เป็นแสลง แปลว่าคน ซึ่งเป็นคำที่เทียบเคียงได้ในต้นฉบับ ผู้แปลจึงเพียงแต่เติมคำสั้นๆเพื่ออธิบายให้ชัดเจน จึงใส่จำนวนและเติมคำ ได้บทแปลว่า “สองคนนั้น”

3.2.2.4 ระดับโครงสร้างประโยค

เนื่องจากแต่ละภาษามีลักษณะเฉพาะของตนเอง ดังนั้น โครงสร้างของแต่ละภาษาจึงมีความแตกต่างกัน ในบทนำ ในเรื่องสั้นนี้ผู้เขียนใช้โครงสร้างภาษาอังกฤษหลายรูปแบบ ซึ่งเมื่อถอดความเป็นภาษาไทยตามโครงสร้างภาษาอังกฤษแล้วภาษาจะไม่เป็นธรรมชาติ ผู้แปลจึงจำเป็นต้องปรับบทแปลให้สอดคล้องกับโครงสร้างภาษาไทย การปรับโครงสร้างในประโยคเป็นสิ่งจำเป็นและผู้แปลจะต้องพบอยู่เสมอ สัญฉวี สายบัว (2536, น.84-85) กล่าวว่า ความมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดในการปรับระดับโครงสร้างของภาษา คือ เพื่อให้ลักษณะภาษาที่ใช้ในบทแปลเหมาะสมกับบริบท และมีลักษณะที่ไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาฉบับแปล

สำหรับการปรับโครงสร้างในระดับประโยคเป็นสิ่งจำเป็นและผู้แปลจะได้พบอยู่เสมอๆ การปรับโครงสร้างในระดับนี้ จะเกี่ยวข้องกับเรื่อง ดังนี้

1. การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี ซึ่งหมายรวมถึงระเบียบวิธีการเสนอความคิด ว่าความคิดใดควรมาก่อนมาหลัง
2. การปรับเปลี่ยนประโยคเป็นวลี และวลีเป็นประโยค
3. การปรับการใช้ปฏิเสธ
4. การปรับการใช้กรตุวาจก และกรรมวาจก (active and passive voice) ของกริยาในประโยค
5. การเพิ่มและละคำในประโยค

หลักสำคัญในการปรับโครงสร้างในระดับประโยคคือ ควรจะทำต่อเมื่อโครงสร้างของประโยคในต้นฉบับไม่เป็นที่คุ้นเคยในหมู่ผู้อ่านงานแปล อันจะทำให้เกิดปัญหาในด้านไม่เข้าใจความหมายประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งคือ การปรับควรจะทำเพื่อให้ลักษณะภาษาสละสลวยอ่านแล้วรื่นหู ในงานแปลชิ้นนี้ ผู้แปลใคร่ขอหยิบยกเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

1. การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีและระเบียบวิธีเสนอ

ความคิด

2. การเปลี่ยนจากวลีเป็นประโยคและประโยคเป็นวลี

3. การปรับการใช้กรรตุวาจกและกรรมวาจก

4. การละคำในประโยค

1. ปรับระเบียบวิธีเรียงคำและระเบียบวิธีเสนอความคิด

สุพรรณิ ปันมณี (2548, น.75) กล่าวว่า การเรียงลำดับคำภาษาแต่ละภาษาย่อมมีโครงสร้างที่แตกต่างกัน การเรียงลำดับคำเป็นลักษณะเฉพาะตัวของภาษาแต่ละภาษา บางครั้งเมื่อจะเขียนใหม่เป็นอีกภาษาหนึ่งด้วยความหมายเดียวกัน อาจจะต้องเรียงสลับที่คำใหม่ จากหัวไปท้าย จากท้ายมาหัวจึงจะเป็นธรรมชาติ ดังนั้น ผู้แปล พึงตระหนักในใจเสมอว่า แต่ละภาษาไม่อาจเรียงลำดับเหมือนกันได้ ทั้งเมื่อเป็นระดับวลี หรือเมื่อขยายเป็นระดับประโยค ผู้อ่านต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจพอสมควรจึงจะเข้าใจได้ ผู้แปลควรละทิ้งโครงสร้างในภาษาอังกฤษทั้งหมด เหลือไว้แต่ความหมาย เมื่ออ่านต้นฉบับเข้าใจความหมายอย่างไร ให้นำความหมายนั้น เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทย

สำหรับตัวอย่างเรื่องการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีที่ผู้แปลพบในเนื้อเรื่องมีดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ They had a high-time supper by the fire, a can of beans each, fried potatoes, and a quart of whiskey on shares, sat with their backs against a log, boot soles and copper jeans rivets hot, swapping the bottle while the lavender sky emptied of color and the chill air drained down, drinking, smoking cigarettes, getting up every now and then to piss, firelight throwing a sparkle in the arched stream, tossing sticks on the fire to keep the talk

going, talking horses and rodeo, rough-stock events, wrecks and injuries sustained, the submarine Thresher lost two months earlier with all hands and how it must have been in the last doomed minutes, dogs each had owned and known, the military service, Jack's home ranch, where his father and mother held on, Ennis's family place, folded years ago after his folks died, the older brother in Signal and a married sister in Casper.

ฉบับแปล ทั้งคู่ละเลียดอาหารเย็นข้างกองไฟเมื่อเวลาล่วงไปมากแล้ว มีถั่วคนละกระป๋องกับมันฝรั่งทอดและวิสกีหนึ่งควอร์ตแบ่งกันดื่ม นั่งเอนหลังฟังซอนไม้ ฟืนรองเท้าบู๊ตและกระดุมทองแดงบนทางเกยยื่นสัปดาห์ความร้อนจากกองไฟ ทั้งสองส่งขวดวิสกีให้กันไปมาขณะท้องฟ้าสีม่วงคล้ำถูกกลืนหายไปในความมืดพร้อมกับอากาศที่เริ่มเย็นลง ทั้งสองดื่มวิสกี สูบบุหรี่ ลูกขึ้นโป้บ้างเป็นครั้งคราว กองไฟปะทุก่อแสงสว่างวาบพร้อมกับกลุ่มควันลอยโค้งขึ้นเหนือเปลวเพลิง ฟืนถูกโยนเต็มเข้ากองไฟเพื่อจะได้พูดคุยกันต่อ เรื่องที่พวกเขาคุยกันมีทั้งเรื่องม้าและโรดิโอ เรื่องการแข่งขันขี่ม้าและวัวพยศที่เสี่ยงอันตราย ไปจนถึงเรื่องอาการบาดเจ็บและร่องรอยแผลเป็นที่หลงเหลืออยู่ คุยกันถึงเรื่องเรือดำน้ำเทอร์เซอร์ซึ่งหายสาบสูญไปพร้อมกับลูกเรือทั้งหมดเมื่อสองเดือนก่อนและคาดเดากันไปต่าง ๆ นานา ถึงนาฬิกาข้อมือของเรือลำนั่น เฒ่าสูกันฟังถึงเรื่องหมาที่พวกเขาเคยเลี้ยงและคุ้นเคย เรื่องการเกณฑ์ทหาร เรื่องบ้านไร่ของแจ็คซึ่งพ่อแม่ของเขาก็กังอยู่ที่นี่ เรื่องบ้านของครอบครัวเอนนิสซึ่งถูกยึดไปหลังจากที่พ่อกับแม่เสียชีวิต เรื่องของพี่ชายที่อยู่ทีแถบเทือกเขาซินัลและเรื่องของพี่สาวที่แต่งงานแล้วและย้ายไปอยู่ที่แคลิฟอร์เนีย

คำอธิบาย ประโยคต้นฉบับมีโครงสร้างซับซ้อนและมีความยาวมาก โดยมีประธานเดียว (They) กระทำกริยาหลากหลาย ทั้ง sat, swapping, drinking, smoking, getting up เป็นต้น ประโยคเช่นนี้ อาจทำให้ผู้อ่านสับสนหากผู้แปลไม่วิเคราะห์โครงสร้างประโยคและแปลและปรับบทแปลให้มีรูปแบบโครงสร้างภาษาที่เป็นธรรมชาติในภาษาปลายทาง ดังนั้นผู้แปลจึงปรับบทแปล โดยการเรียบเรียงประโยคในภาษาแปลใหม่ โดยการแบ่งออกเป็นหลายๆประโยคและเติมประธานให้แต่ละประโยค (เช่น ทั้งสองพวกเขา เป็นต้น) เพื่อให้ภาษาแปลเป็นธรรมชาติ และอ่านเข้าใจง่าย โดยแบ่งประโยค ดังนี้ โดยจะแสดงตัวอย่างบางส่วนของประโยค

They had a high-time supper by the fire, a can of beans each, fried

(1)

(2)

potatoes, and a quart of whiskey on shares, sat with their backs against

(3)

a log, boot soles and copper jeans rivets hot, swapping the bottle while

(4)

(5)

the lavender sky emptied of color and the chill air drained down,

(6)

drinking, smoking cigarettes, getting up every now and then to piss.

(7)

(8)

(9)

ทั้งคู่เลยียดอาหารเย็นข้างกองไฟเมื่อเวลาล่วงไปมากแล้ว มีถั่วคนละ

(1)

กระป๋องกับมันฝรั่งทอดและวิสกีหนึ่งควอร์ตแบ่งกันดื่มแล้วเอนหลังฟัง

(2)

(3)

ซอนไม้ ฟืนนรองเท้าบูตและกระดุมทองแดงบนกางเกงยีนส์บ่มความ

(4)

ร้อนจากกองไฟ ทั้งสองส่งขวดวิสกีให้กันไปมา ท้องฟ้าสีม่วงคล้ำ

(5)

ถูกกลืนหายไปในความมืดพร้อมกับอากาศที่เริ่มเย็นลง ทั้งสองดื่มวิสกี

(6)

(7)

สูบบุหรี่และลุกขึ้นไปฉี่ข้างเป็นครั้งคราว

(8)

(9)

นอกจากนั้น ผู้แปลได้ปรับบทแปลระดับคำโดยการเติมกริยาและวลี เพื่อเชื่อมโยงความให้ภาษาแปลมีความเป็นธรรมชาติ ฟังรื่นหู เช่น เติมคำว่า “บ่ม” หน้าคำว่า ความร้อน และ “เรื่องราวในช่วงที่ถูก” แทน ทหาร เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ

Ennis, wearing his best shirt, white with wide black stripes, didn't know

what time Jack would get there and so had taken the day off, paced back and forth, looking down into a street pale with dust.

ฉบับแปล เอนนิสทำงานทั้งวันเพราะไม่รู้ว่าแจ๊คจะมาถึงเมื่อไร เขาสวมเสื้อสีขาวมีลายทางใหญ่ สีดำ ตัวที่ดีที่สุด เดินกลับไปกลับมา คอยเฝ้ามองไปที่ถนนซึ่งพุ่งไปด้วยฝุ่นขาวโพลน อยู่ตลอดเวลา

คำอธิบาย ต้นฉบับมีการเรียงลำดับประโยคดังนี้

Ennis, wearing his best shirt, white with wide black stripes, didn't know

(1)

(2)

(3)

what time Jack would get there and so had taken the day off,

(4)

(5)

paced back and forth, looking down into a street pale with dust.

(6)

(7)

หากแปลประโยคนี้ตามการเรียงลำดับในต้นฉบับ คำแปลที่ได้ คือ เอนนิสสวมเสื้อ ตัวที่ดีที่สุดลาย ทางใหญ่สีดำ ไม่รู้ว่าแจ๊คจะมาถึงเมื่อไร และเขาจึงทำงานทั้งวัน เดินกลับไปกลับมา มองไปที่ถนนซึ่งพุ่งไปด้วยฝุ่นขาวโพลน ซึ่งไม่รื่นหู ผู้แปลจึงปรับบทแปลโดย เรียงลำดับประโยคใหม่ให้มีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย โดยเรียงดังนี้

เอนนิสทำงานทั้งวันเพราะไม่รู้ว่าแจ๊คจะมาถึงเมื่อไร เขาสวมเสื้อสีขาวมี

(1)

(5)

(4)

(3)

ลายทางใหญ่สีดำ เป็นเสื้อตัวที่ดีที่สุด เดินกลับไปกลับมา คอยเฝ้ามอง

(2)

(5)

ไปที่ถนนซึ่งพุ่งไปด้วยฝุ่นขาวโพลนอยู่ตลอดเวลา

(6)

2. การเปลี่ยนจากวลีเป็นประโยคและประโยคเป็นวลี

การปรับบทแปลระดับประโยคในเรื่องการเปลี่ยนจากวลีเป็นประโยค เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของวลีกับวลีและวลีกับประโยค ยังคงเป็นประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างประโยคที่ผู้

แปลฟังตะหนักเสมอว่าแต่ละภาษาไม่อาจเรียงลำดับเหมือนกันได้ ผู้แปลต้องเรียบเรียงให้เป็นโครงสร้างประโยคภาษาไทยเพื่อความเป็นธรรมชาติ ผู้แปลพบประโยคในเนื้อเรื่องที่มีโครงสร้างภาษาอังกฤษเป็นวลี ซึ่งผู้แปลต้องปรับให้เป็นประโยค และที่โครงสร้างตัวอย่างมีดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง 1

ต้นฉบับ Ennis rode easy, sleeping with his eyes open, but the hours he was away from the sheep stretched out and out.

ฉบับแปล เอนนิสขี่ไปช้าๆ และนั่งหลับในบนหลังม้า ยิ่งนานวันเข้าฝูงแกะก็ถูกทิ้งไว้ลำพัง นานขึ้นเรื่อยๆ

คำอธิบาย ผู้แปลเปลี่ยนวลี “sleeping with his eyes open” ให้เป็นประโยค “นั่งหลับในบนหลังม้า” โดยละประธานซึ่งในที่นี้ คือ เอนนิส เพื่อให้บทแปลสละสลวยและสะท้อนอารมณ์อิ่มสุขของตัวละคร

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ Going up, the day was fine, but the trail deep-drifted and slopping wet at the margins.

ฉบับแปล ทั้งคู่พากันเดินขึ้นไปเรื่อยๆ อากาศกำลังดี น้ำในลำธารค่อนข้างลึก ข้างลำธารเปียกชื้น

คำอธิบาย ผู้แปลปรับจากวลีในประโยคในต้นฉบับ คือ Going up เป็นประโยคว่า ทั้งคู่พากันเดินขึ้นไปเรื่อยๆ เพื่อความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 3

ต้นฉบับ A day or two later in the trailhead parking lot, horses loaded into the trailer, Ennis was ready to head back to Signal, Jack up to Lightning Flat to see the old man

ฉบับแปล วันสองวันต่อมา เอนนิสกับแจ๊คกลับมาที่ลานจอดรถ จัดการเอาม้าขึ้นรถพ่วง เอนนิสต้องกลับไปชิกนัล ส่วนแจ๊คจะไปเยี่ยมพ่อที่ไลทนิ่ง แพลต

คำอธิบาย ผู้แปลเปลี่ยนวลีเป็นประโยคเพื่อให้อ่านรู้เรื่องในภาษาไทย

3. การปรับการใช้กรรตุวาจกและกรรมวาจก (active and passive voice) ของกริยาในประโยค

โครงสร้างประโยคกรรมวาจกเป็นโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่นิยมใช้กันเพื่อเน้นผู้ถูกกระทำ และอาจจะระบุหรือไม่ระบุผู้กระทำก็ได้ ซึ่งใช้ทั้งประโยคที่มีความหมายในเชิงบวก ความหมายกลาง ๆ และความหมายในเชิงลบ ขณะที่โครงสร้างทางภาษาไทยไม่นิยมใช้รูปประโยคกรรมวาจกในประโยคที่มีความหมายในเชิงบวก แต่มักใช้ในความหมายลบ เช่น "เขาถูกฆ่า" "เขาถูกทำโทษ" เป็นต้น และหากเป็นความหมายในเชิงบวก ก็มักจะเปลี่ยนจากคำว่า "ถูก" เป็น "ได้รับ" แทน เช่น "ได้รับรางวัล" "ได้รับการคัดเลือก" เป็นต้น สุพรรณิ ปันมณี (2548, น.73-74) กล่าวว่า การใช้กรรมวาจก (passive voice) มักไม่เป็นที่นิยมหรือไม่ค่อยมีใช้ในภาษาไทย โดยปกติแล้วภาษาไทยมีลักษณะโครงสร้างประโยคที่คล้ายคลึงกับกรรมวาจกอย่างมากอยู่แล้ว เช่น ทำการบ้านแล้ว หนังสือนี้เขียนดีมาก ประโยคเช่นนี้ ไม่มีการกล่าวถึงผู้กระทำและขึ้นต้นประโยคด้วยกรรม

ในการปรับปรุงโครงสร้างประโยคกรรมวาจกและกรรตุวาจกนี้ ผู้แปลอาจทำได้โดยใช้ลักษณะกรรมวาจกแบบไทย ประเภทเดียวกับ เลื้อยรีดเรียบ กับข้าวปรุงอร่อย คือเน้นที่ผู้ถูกกระทำ ไม่ต้องการบอกว่าใครเป็นผู้กระทำ หรือเปลี่ยนไปใช้กรรตุวาจก (active voice) ซึ่งเป็นที่นิยมมากกว่าในภาษาไทย โดยพิจารณาลับรูปประโยคเสียใหม่ ค้นหาว่าใครคือผู้กระทำและใครเป็นผู้รับการกระทำนั้น ในงานแปลชิ้นนี้ ผู้แปลได้พิจารณาปรับโครงสร้างประโยคกรรมวาจกให้เป็นประโยคกรรตุวาจกในบางประโยค ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ An ancient magazine photograph of some dark-haired movie star was taped to the wall beside the bed, the skin tone gone magenta.

ฉบับแปล ที่ฝาผนังข้างเตียง แปะรูปถ่าย ดาราผมดำจากนิตยสารเก่าๆ กระดาษเป็นสีแดงๆ ม่วงๆ ตามกาลเวลา

คำอธิบาย ผู้แปลปรับเป็นประโยคโครงสร้างภาษาไทยที่มีลักษณะไม่กล่าวถึงผู้กระทำและไม่จึงได้บทแปลที่เป็นธรรมชาติในภาษาไทยมากกว่าการแปลเป็นกรรมวาจก

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ The shirt seemed heavy until he saw there was another shirt inside it, the sleeves carefully worked down inside Jack's sleeves. It was his own plaid shirt, lost, he'd thought, long ago in some damn laundry, his dirty shirt, the pocket ripped, buttons missing, stolen by Jack and hidden here inside Jack's own shirt,...

ฉบับแปล เอนนิสรู้สึกว่เสื้อหนาและโป่งออกมา แล้วเขาก็พบว่ามืเสื้ออีกตัวซ่อนอยู่ข้างใน แขนเสื้อตัวในโผล่แลบออกมาจากแขนเสื้อของแจ็ค เสื้อเขีตลายสก๊อตตัวเก่าของเอนนิสนั่นเอง เขานึกว่มันหายไปนานแล้วตอนเอาไปซัก เสื้อสกปรกตัวนั้น กระเป๋าดีกขาด และกระดุมก็หลุดหายไป แจ็คขโมยเอามาและเอามาซ่อนอยู่ในเสื้ออีกตัวของแจ็ค

คำอธิบาย ผู้แปลปรับเป็นประโยคโครงสร้างภาษาไทยที่มีลักษณะโดยเน้นที่ผู้กระทำและไม่กล่าวถึงผู้ถูกกระทำ จึงแปลว่า แจ็คขโมยเอามา ไม่แปลว่าถูกขโมยมาโดยแจ็คและไม่แปลว่า ถูกซ่อน แต่เน้นว่าประธาน คือ แจ็ค เป็นคนซ่อน จึงได้ทแปลที่เป็นธรรมชาติในภาษาไทยมากกว่าการแปลเป็นกรรมวาจก

4. การละคำในประโยค

สัญญาวิ สายบัว(2536,น.89) กล่าวว่า การปรับโดยการเพิ่มและละคำในประโยคต่างจากการเพิ่มคำอธิบายดังที่กล่าวในระดับคำ การเพิ่มและละคำในกรณีนี้เป็นการปรับที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษา เช่นการเปลรูปประโยคภาษาไทยซึ่งอาจละประธานไว้เมื่อแปลในรูปประโยคภาษาอังกฤษ ผู้แปลอาจต้องเติมประธานเข้าไปด้วย

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ It would be Jack Twist's second summer on the mountain, Ennis's first.

Neither of them was twenty.

ฉบับแปล เป็นครั้งที่สองของแจ็คแล้ว ที่จะมาทำงานบนภูเขาภูนี้ในช่วงฤดูร้อน ส่วนเอนนิสเพิ่งจะมาที่นี่เป็นครั้งแรก ทั้งคู่อายุยังไม่เต็มยี่สิบในขณะนั้น

คำอธิบาย เนื่องจากโครงสร้างภาษาอังกฤษและภาษาไทยไม่เหมือนกัน จึงต้องมีการปรับโดยตัดคำในประโยคเพื่อให้มีลักษณะเป็นภาษาไทยที่เหมาะสม (ณัฐมา พงศ์ไพโรจน์, ปรียา มัลลิกะมาส, 2547) ผู้แปลจึงละประธาน “it” ในประโยคต้นฉบับเพื่อให้ภาษา มีความเป็นธรรมชาติ

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ As it did go. They never talked about the sex, let it happen, at first only in the tent at night, then in the full daylight with the hot sun striking down, and at evening in the fire glow, quick, rough, laughing and snorting, no lack of noises, but saying not a goddam word except once Ennis said, *“I’m not no queer.”* and Jack jumped in with “Me neither. A one-shot thing. Nobody’s business but ours.”

ฉบับแปล ในขณะที่เรื่องนี่เกิดขึ้นและดำเนินไป ทั้งคู่ไม่เคยเอ่ยถึงเรื่องเซ็กส์ ปลอ่ยให้มันเป็นไปอย่างที่เป็น ครั้งแรกในเต็นท์ตอนกลางคืน ต่อมาก็เป็นกลางแจ้งท่ามกลางเปลวแดดร้อนเผาแผ่นหลัง และยามค่ำข้างกองไฟร้อนผ่าว เร็ว หยาบ เคล้าเสียงหัวเราะและลมหายใจพ่นแรง ตะเบ็งสสารพัดเสียงแต่ไม่หลุดคำพูดอะไรสักอะ ยกเว้นครั้งหนึ่งที่เอนนิสเอ่ยขึ้นว่า *“ข้าไม่ใช่พวกลักเพศนะ”* และแจ็กก็สวนขึ้นทันควัน “ข้าก็ไม่ใช่ ก็แค่เอากันแค่นั้นเอง เรื่องของเอ็งกับข้า คนอื่นไม่เกี่ยว”

คำอธิบาย ในเรื่องสั้นเรื่องนี้ มีลักษณะประโยคที่เป็นรูปปฏิเสธซ้อนปฏิเสธดังในตัวอย่าง และอีกหลายประโยคในเรื่อง เช่น “Nothin never come to my hand the right way” ซึ่งจากการวิเคราะห์ต้นฉบับแล้วผู้แปลเห็นว่าเป็นลักษณะการใช้ภาษาต่ำกว่ามาตรฐานของคนชนบทในท้องถิ่นไวโอมิง โดยมีบริบทบ่งบอกความหมายว่าเป็นปฏิเสธ ดังนั้นผู้แปลจึงปรับบทแปลโดยการละคำที่มีความหมายปฏิเสธซ้อนในประโยค เพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างภาษาไทย เป็นธรรมชาติและความหมายถูกต้อง

3.2.2.5 ระดับข้อความหรือระดับวาทกรรม

ชลธิชา บำรุงรักษ์(2548,น.102) กล่าวว่าประโยคที่มาประกอบกันเป็นข้อความมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ความสัมพันธ์ที่ผูกประโยคเหล่านี้ไว้ด้วยกันเรียกว่า

การเชื่อมโยงความ(cohesion) ความสัมพันธ์นี้อาจเป็นความสัมพันธ์ในระดับโครงสร้าง ระดับคำ หรือในระดับความหมาย ภาษาโดยทั่วไปประกอบด้วยกลไกบางประการที่แสดงให้เห็น ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคที่อยู่ต่อเนื่องเหล่านี้ เรียกกลไกนี้ว่า กลไกการเชื่อมโยงความ (cohesive mechanism) และกลไกเหล่านี้แสดงออกได้ด้วยเครื่องมือที่เป็นลักษณะภาษาบาง ประการเรียกเครื่องมือนี้ว่า เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ(cohesive device) แต่ละภาษามี การเลือกใช้กลไกการเชื่อมโยงที่แตกต่างกันไป และกลไกการเชื่อมโยงความแต่ละชนิดแสดงออก ด้วยเครื่องมือทางภาษาที่ต่างกันไป กลไกเหล่านี้ต่างเชื่อมโยงหรือผูกประโยคต่างๆที่อยู่ ต่อเนื่องกันเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน

เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความในภาษาอังกฤษ (cohesive device) มี 5 ประเภท ด้วยกัน ได้แก่ การอ้างถึง (reference) รูปแทน (pro-form) การละ (ellipsis) การใช้คำเชื่อม (conjunction) และการเชื่อมโยงคำศัพท์ (lexical cohesion) ในการวิเคราะห์ปัญหาการถ่ายทอด ระดับวาทกรรมนี้ ผู้แปลขอนำเสนอแนวทางแก้ไขในประเด็นการใช้คำเชื่อมดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ Ennis picked out a big chestnut called Cigar Butt to ride, Jack a bay mare that turned out to have a low startle point. The string of spare horses included a mouse-colored grullo whose looks Ennis liked. Ennis and Jack, the dogs, the horses and mules, a thousand ewes and their lambs flowed up the trail like dirty water through the timber and out above the tree line into the great flowery meadows and the coursing, endless wind.

ฉบับแปล เอนนิสเลือกขี่ม้าตัวโตสีดำชื่อ ชิการ์ บัตต์ ส่วนแจ๊คได้ม้าตัวเมียที่ออกจะตื่นๆเมื่อเริ่ม ออกเดินทาง ในขบวนม้าสำรองมีม้ากรุลโลสีเหลืองเทาเหมือนสีของหนู ซึ่งเอนนิส รู้สึกถูกชะตา แล้วทั้งเอนนิสและแจ๊ค หมา ม้า ล่อและฝูงแม่แกะกับลูกแกะนับพันๆ ตัวก็เคลื่อนขบวนไปตามทางขึ้นเขาราวกับสายน้ำขุนคัลล์ไหลผ่านป่าที่ใบ แล้วไหลลง พันแนวต้นไม้ที่ขึ้นเรียงรายเข้าสู่ทุ่งหญ้ากว้างใหญ่ประดับด้วยดอกไม้ป่านานาชนิด สายลมพัดพริ้วไล่หลังลมม่าเสมอ

คำอธิบาย ผู้แปลใช้คำเชื่อม แล้ว...ก็ ซึ่งเป็นคำเชื่อมแบบคล้ายตามเพื่อแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุการณ์ที่มีความต่อเนื่องกัน

ตัวอย่างที่ 2

- ต้นฉบับ Both slept in camp that first night, Jack already bitching about Joe Aguirre's sleep-with-the-sheep-and-no-fire order, though he saddled the bay mare in the dark morning without saying much. Dawn came glassy-orange, stained from below by a gelatinous band of pale green.
- ฉบับแปล คื่นแรกทั้งคุ่นอนในเต็นท์นั้น แจ็คก่นด่าคำสั่งเง่า ที่ว่าต้อง นอน-กับ-แกะ-และ-ห้าม-ก่อ-ไฟ ของโจ แอกกี้รอยู่ไม่ขาดปาก แต่พอเช้ามีดเขาก็ลุกขึ้นมาจัดการใส่อันม้า โดยไม่พูดอะไร เมื่อฟ้าสว่าง แสงสีส้มแห่งรุ่งอรุณระบายนอยู่ทั่วท้องฟ้า มีสีเขียวอ่อนจางของต้นหญ้าในท้องทุ่งทอดยาวเป็นแถบอยู่เบื้องล่าง
- คำอธิบาย ผู้แปลปรับบทแปลโดยเติมคำเชื่อมแสดงเวลา เป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางเวลา ระหว่างถ้อยความที่อยู่ต่อเนื่องกันหรือใกล้เคียงกัน